

XVIII. ÉVFOLYAM

23. SZÁM.

BUDAPEST, 1928

AUGUSZTUS 10.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

FŐSZERKESZTŐ:
PINCZÉS ZOLTÁN SZÁZADOS

SEGÉDSZERKESZTŐ:
MAHÁCS LAJOS SZÁZADOS

MEGJELENIK HAVONTA HÁROMSZOR

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: BUDAPEST, I., ORSZÁGHÁZ UTCA 30. SZ.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

FŐSZERKESZTŐ: PINCZÉS ZOLTÁN SZÁZADOS, SEGÉDSZERKESZTŐ: MAHÁCS LAJOS SZÁZADOS.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Egész évre 12 pengő,
félévre 6 pengő, negyedévre 3 pengő.

Megjelenik
havonta háromszor

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, I., Országház-utca 30.

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.*

Amen.

Vendégvárás.

Első királyunk, Szent István napja közeledtével a vidék népe már készülődik az utra, készül a magyar fővárosba, hogy egy dobbanásban találkozzon minden magyar szív a Szent Jobb körül, hogy ezen a napon a közös tragikum és közös remények jegyében boruljon össze a hétköznapiakban bizony még mindig egymás hibáját kereső, sokszor egymást meg nem értő főváros és vidék.

Szent István királyunk napjának a jelentősége, bűvös ereje azonban messze, egészen a Kárpátok övéig túlhaladja a trianoni határokat. Idegen uralom alá kényszerített véreink naptáraiban hiába festette feketére a Szent István nap régi, ezeréves piros betűit a kényszer, a parancs, az erőszak s a valóban jogos és érthető félelem mindentől, ami magyar. Mert a szíveknek is van naptára, az ünnepnapok a szívekbe vannak igaz erővel bevésve.

Ezen a napon megdobban, meg kell dobbannia a valóságos magyar határok között minden ember szívének, azokénak is, akik mint Nagymagyarország idegenajku, de egyenlő jogu polgárai az összeomlás idején pillanatra cserbenhagyták azt az állameszmét, amely nekik ellenségektől biztonságot, békét, jólétet, nyugateurópai életszínvonalat és tiszta közérkölcset nyújtott évszázadok hosszú során át. Nagymagyarország Szent István napjának a varázsát elfelejteni nem lehet.

Az elszakított részekben fogynak a koncok, a renegetek uszító szava halkul, a minden jóban tobzódás gyönyörűségét fajtestvéreiktől is elveszik már a »hódítók«, Szent István állameszméje újra derengeni kezd a nemrégiben még mámoros szakadárak s még inkább a félrevezetettek emlékezetében is. A Szent Jobb hívja, vonzza vissza minden porszemét annak a széttephetlen nagy országnak, amelyet Ő alkotott meg.

Idegenbe szakadt véreink remegő lélekkel gondolnak Szent István napjának bensőséges pompájára és számtalan jele, bizonyítéka van annak, hogy nem-magyar ajku volt honfitársaink is vágyva vágnak a Szent Jobbhoz járulni. Hogy levezekeljék minden tévedésüket s minden hálátlanságukat, amit az első magyar király állameszméje ellen s végső eredményében önma-guk ellen is elkövettek. Vágyik ide az elrabolt magyar föld lakossága, annak magyarja, nemzetisége, hogy beállhasson az ünnepi körmenet tömegébe és szabadon sirhassa ki az elmúlt évek minden szenvedésének, csa-

lódásának, tévedésének fájdalmát, erőt gyűjtve ezekből a könnyekből a jobb jövőért való küzdelemre.

Szívünkre öleljük ünnepre érkező magyar véreinket s megértéssel, megbocsátással várjuk az ünnepünk-ből ismét egyenlő részt kívánó idegenajku volt és leendő honfitársainkat is.

Eljönnek sokan. Ki ezen, ki azon a címen, különböző ürüggyel szerzett utlevéllel.

Mi, akik ezen a kis darab földön, de mégis magyar földön, az otthonunkban élünk, szinte el sem tudjuk képzelni azt az örömet, azt a sok színes tervezgetést, amivel a trianoni határokon túlról az ünneplők hozzánk készülődnek. Az elnyomás keserűségébe fulladt lelkük minden mohóságával, kielégíthetlenségével és érzékenységével készülnek ezekre a napokra. Sokat, mindent várnak tőlünk, sokat, mindent kell nekik nyújtanunk. Ugy látjuk, hogy a főváros illetékes tényezői, erkölcsi testületei és polgárai készülnek is erre a napra úgy, amint arra készülni kell.

Mi csendőrök sem maradhatunk tétlenül. Vendégeink látogatása nemcsak Budapestnek szól. Felkeresik vidéki rokonságukat, kapcsolataikat, a mámoros örömben tomboló, szomjas lelkű elszakított magyarok és csak nyelv szerint nem magyarok keresztül-kasul járnak az országot, városokat, falvakat.

Emlékezetükben talán mindennél elevenebben, szinte legendás erővel él a régi boldog ország magyar csendőre. Keresni fognak bennünket, szomjas szemmel akarnak gyönyörködni a magyar csendőr kakastollának tiszta, acélos, bátor lebbenésében, a magyar csendőr megjelenésének biztonságában, csínosságában s a magyar csendőr szemének nyílt, tiszta tekintetében; látni akarják újra a magyar csendőr alakjának erélyes, de tiszta kezű, törvényt tisztelő, igazságos erejét.

A magyar csendőr fogalom, a legmagasabbra értékelt emberi erények fogalma ma is a megszállott területeken. Rajtunk mulik, hogy az a nimbusz, ami bennünket körülvesz, szerte ne röpödjön, amikor újra a valóságban látnak bennünket. A megszállott területek lakossága, tekintet nélkül arra, milyen nyelvet beszél, első gondolatában a magyar csendőr alakját keresi, amikor a régi magyar határok közé visszavágyik.

Őseink félévszázad derekas, becsületes munkájával szolgáltak rá erre a bizalomra, erre a nagyszerű tekintélyre, ne legyünk mi méltatlan utódaik, akik az ősök fél százados küzdelmének eredményét néhány nap leforgása alatt a megszállott területek lakosságának szertefoszlott ábrándjaiba fojtjuk.

Minden szavunkban, mozdulatunkban gondoljunk arra, hogy ha csak egyetlenegy megszállott területről jött volt honfitársunk kiábrándul a magyar csendőrből, az odaát a titkos hírek szárnyán szétrepül és egész falvak, városok, egész vidékek hitét, bizalmát veszíthetjük el, mérhetetlen kárára az eljövendő Nagymagyarország gondolatának és vágyódásának.

Az új Kbtkv. tervezetéről.

Irta: Dr. CZIÁKY FERENC hadbíró őrnagy.

(Befejező közlemény).

A polgári Btkv.-ünk két külön fejezetben a X. és XLII-ikben foglalkozik azoknak a cselekményeknek körülrásával, amik a közhivatalnokok részéről az állampolgárok ellen elkövetett visszaélések büntetőjogi következményeiről intézkednek.

Ha pedig szükségesnek mutatkozik egy államban a polgárok védelmének törvényes biztosítása, hatványozottan megáll ennek a szükségessége a katonai és a katonailag szervezett társadalmakban mint amilyen a csendőrség is.

Ezt a hatványozott szükségességet könnyen megérthetjük, ha a katonai jog és a csendőrség intézményének alapelveit: a fölé és alárendeltség szabályait figyelembe vesszük.

Es mivel a katonai és a csendőrtársadalom lényegében különbözik a szabadság és egyenlőség elvein felépülő polgári társadalomtól, így elhibázott dolog lett volna, ha az új Kbtkv. Tervezet arra a kényelmes álláspontra helyezkedett volna, ebben a kérdésben, miszerint a polgári Btkv.-ünk X. és XLII. fejezetének rendelkezései a katonai büntető bíráskodásban is elegendő védelmet fognak nyújtani az alárendeltnek előjáróik esetleges hatalmi tulkapásaival szemben.

Ezért tehát a katonai és csendőrtársadalom alapelveinek tökéletes ismerete és a szükségérzetnek teljes kielégítésére törekvés nyilvánul meg a Tervezetünknek azon intézkedésében, amikor az alárendelt jogvédelméről a katonai bűncselekmények csoportjában a

szolgálati büntettek és vétségek fejezete alatt intézkedik.

Tervezetünk ezen intézkedésére igen szép indoklást találunk a következőkben:

»A katonai előjáró és alárendelt között ugyanis a viszony más, mint a polgári közhivatalnok és a többi állampolgár közt. Az állampolgár csak bizonyos vonatkozásban van az illető közhivatalnokhoz utalva s ez utóbbiak vagy sohasem, vagy csak részben tartozik bizonyos foku engedelmisséggel.«

»Ezzel szemben a katonai alárendelt sokkal nagyobb mértékben van az előjáró hatalmának kiszolgáltatva, mert az előjáró egy személyben vezetője, oktatója, gondozója és fegyelmezője az alárendeltjeinek s ez neki feltétlen engedelmisséggel tartozik. Ez a viszony köztük állandó és megszakítás nélküli.«

Ezen alapelveknek leszögezése után lássuk e fejezet tételes rendelkezéseit:

Tervezetünk 139—142. §-ai szösz szerint a következőket tartalmazzák:

»139. §.

Az a katonai egyén, aki alárendeltjét tetteleg bántalmazza vagy bántalmaztatja, egy hónaptól hat hónapig, súlyos esetben hat hónaptól három évig terjedhető fogházzal büntetendő.

Ha azonban a tettes a cselekményt huzamosabb időn át folytatta vagy feltűnő durvasággal követte el, vagy amiatt már két ízben bíróságilag büntetve volt s az utolsó büntetés kiállása óta három év még el nem telt, a büntetést egy évtől három évig terjedhető börtönben kell megállapítani.

Zajlik az őrsélet.

Irta: KILIÁN ZOLTÁN.

I.

— Nincs semmi érdekesség ezen a nyomoruságos Gátfalván! — csapta le az ujságot Tormás Vince s a többi csendőr igazat adott neki megint.

Gátfalván csakugyan hihetetlen szabályszerűséggel folyt az élet. Az emberek még csak egy gombostűérőt sem loptak, az őrs tevékenységi kimutatásai hiába ásitottak valami kis eset után; semmi, semmi a teljes reménytelenségig.

A csendőrök pedig fiatalok voltak és eredmények után vágyakozók.

— Könnyű az öregeknek, azok legalább háboruban jártak, világot láttak, — folytatta Tormás Vince. — Mink azonban itt penészedünk ezen a tisztességbe fulladt Gátfalván, míg más országokban oceánokon repül át a fiatalság...

Vincéből a sok összeolvasott kalandos regény beszélt, meg az ujságok tömérdek érdekessége a világ különböző részeiből. Ezeket mind nem láthatja, nem élheti végig a magyar csendőr. Beleragad Gátfalvába.

— De hiszen teljen is csak le az a kötelező. Ugy nekivágok a világnak, mint a... mint a hogysis mondjam...

Pordányi nyitott be most, az őrmester.

— Vince, gyere csak pajtás, egy nő keres Vásárhelyről!

— Engem?

— Téged hát, mozogj, öcskös!

Vince rántott egyet a zubbonyán, igazított a gallérján. Nadrágja élére is esett egy tekintete.

— Csinos? — kérdezte még, de már az ajtó felé mentében Pordányi őrmestert.

— Bizony az. Be sem jövök mellőle hozzád, ha minden második szavában nem emleget téged...

Erre már kilépett Tormás Vince az ajtón, szokott egyéni nőhódító lépteivel ment; végre valami. Nem sok ugyan, csak egy nő Vásárhelyről, de csinos. Ha pedig csinos és Tormás Vincét keresi, egyenesben van a világrend.

A nő bizony csinos volt. Azonfelül elegáns. Fehér porköpenyke volt rajta, selyemharisnya, finom alacsony sarku cipő.

— Tormás Vince csendőr urat keresem, — mondta kedvesen és fehér kezét odanyújtotta Vincének.

A többi csendőr mind az ajtónyílásnál lesett ki. Egészen nem merték kitárni az ajtót, nehogy megsértsék kíváncsiságukkal Vince vendégét.

Az elismerő cuppantásoktól, hümmögetésektől forró lett azonban a szoba levegője.

— Ez igen!

— Ezért ugrott ki Vince bizonyosan a barátoktól.

— Micsoda?

— Ezért hát. Nem tudjátok? Két hónapig fráter volt a jeles fiu a szórvasdi barátoknál. Aztán egyszer sárgarépát vagdaltattak vele éppen vacsorára, mikor egy leány ment el a klastromkonyha előtt és kinevette. Vince akkor apróra vágta a csuhát és másnap beállt katonának.

A csendőrök elbámultak. Nézzétek ni, a Tormását! Hogyan fülelt róla.

— Ez volna az a leány?

— Ez ez, — bizonyozott Pordányi. — Ő mesélte odakint az előbb.

Nem lehetett kételkedni többet. Itt a fültanu, igaz. Vince

140. §.

A katonai egyén által alárendeltje ellen elkövetett rágalmazást vagy becsületsértést (1914. XLI. t. c. 1. és 2. §.), amennyiben az utóbbi nem esik a 139. §. rendelkezései alá, szolgálati vétség gyanánt egy héttől hat hónapig, súlyos esetben hat hónaptól két évig terjedhető fogházzal kell büntetni.

Ha a tettes a jelen vagy a 139. §-ban határozott cselekmény miatt már két ízben bíróságilag büntetve volt s az utolsó büntetés kiállása óta három év még el nem telt, a büntetés hat hónaptól 3 évig terjedhető fogház.

141. §.

Ha a cselekmény oly rágalmazásban vagy becsületsértésben áll, mely csupán felhatalmazásra volna üldözhető, a szolgálati vétség e nemének üldözhetőségéhez is felhatalmazás kell.

142. §.

A 140. §. esetében a valóság bizonyítására vonatkozólag az 1914. XLI. t. c. 13—16. §-ai megfelelően alkalmazandók. Nincs helye a valóság bizonyításának akkor sem, ha az a katonai szolgálati érdekeket veszélyezteti.

Ha a 139. vagy 140. §-okban meghatározott cselekmények egyébként becsületsértés tényálladékat valósítanak meg, de elkövetésére a sértettnek kihívó vagy botránytkelto viselkedése adott okot, a bíróság a bűnösség megállapítása mellett felmentheti a vádlottat a büntetés alól.

Amint e szakaszból láthatjuk, itt az alárendeltek

fizikai és erkölcsi épségének védelméről való gondoskodásra törekvés van kodifikálva. E jogszabály természet szerű folyamánya a Szolg. Szab. I. rész 17. §-ának alábbi rendelkezéseinek:

»Az alárendeltekkel követett bánásmód igazságos, jóakaró, következetes és az egyénnek sajátságaihoz alkalmazott legyen.

Másfelől nagyjában megfelel a ma érvényben lévő Kbtkv.-ünk intézkedéseinek is.

Az eltérések a következőkben sorolhatók fel:

Mai Kbtkv.-ünk 289. §-a az alárendeltnek »testi bántalmazását« vagy »lealacsonyító módon szidalmazását« az előjáró részéről mindenkor »büntett«-nek minősíti és börtönbüntetéssel rendeli sujtani, ha a tettes és sértett a bántalmazás, illetve szidalmazás pillanatában egymással szemben közvetlen szolgálati jogviszonyban vannak, míg ilyen szolgálati viszony hiányában az előjáró cselekmény csak »fegyelmi kihágás«-ként jöhet figyelembe.

Ezzel szemben a Tervezet 139. §. 1. bekezdése ezt vétségnek, a 2. bekezdésben felhozott, minősített súlyosabb esetben pedig büntettnek veszi, így hát kimerítőbben intézkedik és a birói mérlegelésnek tágabb teret nyújt.

Másfelől nem kívánja meg tényálladáki kellék gyanánt a tettes és sértett közti közvetlen szolgálati jogviszonyt, hanem szolgálaton kívül is hathatós védelmet nyújt az alárendeltek számára.

Tervezetünk mai Kbtkv.-ünkkel szemben kiterjeszti a jogvédelmet a *rágalmazásra* is, amikor megvédi az alárendeltet az előjárója részéről őt ért rágalmazásokkal szemben is.

Az anyagi igazságra való törekvés nyilvánul meg

barát volt, kukta. Hanem a leány, az teszi. Gátfalván száz év alatt, ha egy terem ilyen. Meg kell nézni közelebről.

Az egész társaság kidült az ajtón.

Vince idepislantott és karonfogta a leányt. Ment vele, ki a laktanya kapuján.

Galla Jani csak ennyit mondott halkan, de annál irigyebben és határozottabban:

— Hogy a ragya...

II.

Az örs előbbi nyugalma egyszerre odalett. Fiatalok voltak a csendörök, ki ne akart volna elegáns, csinos leánnyal karonfogva sétálni a majorosi rétek felé?

A szenzáció azonnal befutotta az egész gátfalvi intelligenciát, láthatta mindenki jól az ablakból. A férfitársadalom felszisszent.

— Egyszer egy évben van ilyen vonzó idegenforgalom és pont ebbe a csendörbe botlik belé.

— Pont. A karjába.

Az adóügyi jegyző mondta ezt és saját karját tapogatta. Ez aztán a kar! A kugliban is mindig eltalálja a jobb dámát.

A fehérköpenyes, elegáns baba után azonban hiába nyujtotta ki nyakát a jegyző ur. Az a baba Tormás Vincével ment, Vince pedig parádézott vele. Fel-alá a főutcán. Láss a község, kicsoda Tormás Vince.

— Nem lehet urileány, — biggyesztette le az ajkát a katolikus tanító leánya. Ki van zárva, hogy urileány...

— Nem bánnám én, kezit csókolom. Uri, nem uri, csak az én karomon lógna jelenleg... — kiáltott lelkesen az adóügyi. Mert ez aztán leány, már a kiskésit.

— Szégyelje magát, Kálmán!

— Dehogy szégyellem. Maga se ülne ilyen higvérően, ha férfinemű volna az idegenforgalom.

Ezen aztán vita indult meg, illik-e, nem-e, így nyilatkozni. Közben csendörök tüntek fel az utcán, kardot kötve jöttek ki, látszólag érdektelenül jártak-keltek. Tiszteleggették Vincét, hogy közben jól szemügyre vehessék a leányt.

Viritott az irigység bajtársi keblekben, mint a kapott földeken a pipacs. Este száz kérdés érte szegény Vincét. kicsoda a nő, mi volt köztük, visszamegy-e barátnak a kötelező letelte után, apróra szabdalja-e a csendör ruhát is, mint a csuhát?

Tormás Vince alig értett e kérdésekből valamit. Gépiesen mondta csak:

— Megbolondultatok?... Megbolondultatok?

Magában meg átgondolta az egész tüneményes délutánt. Milyen kedves, hogy felkeresett. Ki hitte volna, hogy ilyen gyönyörű leánya van a Vera néninek már? Ez aztán az unokatestvér! Itt nyaral Gátmartonoson, hát átjött meg nézni... Édesanyám írta meg Vera nénémnek, hogy itt vagyok a gátfalvi örsön...

A csendörtársak sokáig beszéltek össze-vissza, Vince azonban nem hallott ebből semmit. Merész elhatározás ébredt benne, egyenes, katonás: holnap megcsókolja nagyon. Ha nem engedi a leány, akkor... még jobban.

III.

Másnap foglalkozás után nekiindult. Azt mondta a leány, most már nem jön többet át Gátfalvára, jöjjön Vince Martonosra, ha akar.

Vince akart. Soha életében nem volt még ennyire buzgó az akarásban. Jó kis ut ide Martonos, de megéri. Vonat

Tervezetünk 142. §-ának azon intézkedésében, mely a becsületsértő kifejezés vagy a rágalmazást magában rejtő tényállítás valódiságának bizonyítását megengedi azzal, hogy a bizonyítás sikerülte esetén büntetőjogi felelősségre vonásról nem lehet szó.

Ennek az intézkedésnek helyessége Tervezetünk 75. §-ának rendelkezéseivel áll összhangban, ahol is — amint már láttuk volt — az alárendelt részéről az előjáróval szemben elkövetett rágalmazásról és becsületsértésről volt szó s ahol a jelenlegihez hasonló rendelkezések lettek felvéve.

Tervezetünk 143. §-a a következőképen hangzik:

»Az a katonai egyén, aki

1. alárendeltjét jogellenesen elfogatja, elfogja vagy letartóztatja, vagy

2. oly fenyegetéssel sujtja, amelynek kiszabására egyáltalán vagy legalább az alkalmazott mértékben nincs jogosítva, egy hónaptól hat hónapig, súlyos esetben hat hónaptól két évig terjedhető fogházzal büntetendő.

Szándékosság esetében, ha a cselekmény szabadságtól való jogtalan megfosztásban állott és ez 15 napnál tovább tartott, a Btk. 195. §-ában meghatározott büntetések alkalmazandók az ott foglalt megkülönböztetések szerint.»

E szakasz magyarázataként kitűnik, hogy annak elkövetője csak az »előjáró« lehet; a feljebbvaló nem.

Ha tehát ezen cselekményt olyan feljebbvaló követte volna el, aki a sértettel szemben az adott esetben jogszerűen előjáróként nem léphetett fel, úgy cselekménye nem ezen szakasz szerint, hanem a polgári Btkv. 193—195. §-ai szerint lesz elbírálandó.

Ugyanigy a polgári Btkv. 193. §-a szerint lesz elbírálandó azon csendőr egyén cselekménye is, aki hiva-

tali hatalmával visszaléve valakit (tudatosan) törvénytellenesen elfog, elfogat vagy letartóztat, ami által sértettet személyes szabadságától jogtalanul, rosszhiszeműen megfosztja.

Az alárendeltnek jogainak védelmét a Tervezet 144. §-a a következőképen folytatva írja körül:

»Egy hónaptól hat hónapig, súlyos esetben hat hónaptól két évig terjedhető fogházzal kell büntetni azt az előjárót, aki:

1. alárendeltjére jogtalan kényszert gyakorol avégből, hogy ezt panaszától elállásra bírja vagy aki a panasz szabályszerű elintézését vagy továbbítását szándékosan elmulasztja vagy akadályozza;

2. alárendeltjének illetményeiből, rendkívüli járandóságaiból vagy az alárendeltet illető ajándékból jogellenes levonásokat tesz, vagy azoknak kellő időben való kiszolgáltatását megtagadja;

3. az alárendelt legénységet oly beszerzésekkel terheli, amelyekre ez kötelezve nincs.»

E szakasz 1. pontja a panaszjog hathatós védelmét célozza. Szükség van e rendelkezésre azért, hogy az alárendelt érezze azt, mikép a Szolg. Szab. I. rész 14. §-ában körülírt panaszjog egy hatalmas tartalmi erővel bíró rendelkezés, aminek kijátszását szigorúan tiltja a törvény és hogy ezen jog hatalmi önkénnyel el nem vonható büntetőjogi következmények nélkül.

Tervezetünk 145. §-a a következőképen intézkedik:

»Az a katonai egyén, aki szolgálati használat céljából birtokában vagy birlalatában lévő, az államkincstár tulajdonát képező ruházati, fegyverzeti vagy felszerelési cikket, lőszert vagy tábori eszközt vagy lovat jogtalanul eltulajdonít, elzalogosít vagy szándé-

oda már nincs, csak visszafelé. Derék asszony az a Vera néni, hogy ilyen leányt nevelt.

Még így tűnődött mentében a csendőr, lépten-nyomon elismerő szavak állították meg:

— Maga aztán érti, Tormás ur!... Volt szive ide-oda-jártatni azt a szép leányt? Majd kidülledt az intelligencia szeme, maga persze azt nem látta. Hol találta azt a kisleányt?

— Rokonom kérem. Unokanővérem, Martonoson nyaral.

— Martonoson az ördögöt. Hiszen ott megy ni, most is.

— Hol?

— Ott a vasut felé.

— Hű! — kiáltott Vince. — Csakugyan...

Futólépést vezényelt magának azonnal.

Utólérte a leányt, átkapta, megcsókolta.

— Szervusz, Gizus!

Sikítás, méltatlankodás, idegen arc haragja a kalap alól...

— Egy csendőr!... Aljasság!... Mit gondol maga?!

— Bo... bocsánat... Gizus, az unokateestvérem... azt hittem...

— Takarodjon!

— Ezerszer bocsánatot kérek, Gizus ugyanigy volt tegnap öltözve...

— Gizus? Majd kap maga Gizust, szemtelen fráter!

Az idegen leány elrohant. Vissza a falu felé.

Vince csak állt ott földbegyökeredzett lábbal.

— Mi volt ez?

A leány futott. A csendőr nem tudta, utána fusson-e, vagy szive szerint Gátmartonosra menjen? Teljesen azonos öltözetű két nő, mi ez?! Rejtély. Ha rejtély, nyitjára kell jutni. Ez pedig csak úgy lehetséges, ha menten a

faluba futott leány nyomát követi. Gizust aztán is ráér előkeríteni Martonosról.

De egyre csak ott állott kábultan, ahol megcsókolta a leányt. Most már úgy okoskodott, hogy Gizus bizonyosan kölcsön adta ruháit ennek a leánynak és ideküldte bennük. Mi lehetett azonban a célja vele? Ördög tudja, a leányok esze messzire jár az egyenestől. Ebben az esetben pedig az lesz az okosabb, ha mégis Gátmartonosra megy és előveszi Gizust, mit járat vele bolondot.

Bolondot? Nem is olyan bolondság ez. Van olyan ez a mai lány, ha nem különb, mint a Gizus. És végeredményben a csók megvan. Mi lehet most? A tegnapi leányt az egész örs, meg az egész falu igazolja. Mindenki látta, hogy karonfogva jártak fel és alá a községben.

Huncutság az egész, rossz tréfa Gizustól. Talán ennek a másik leánynak akar valakit szerezni. Unatkozna Martonoson. A megcsókolt leány azonban komolyan méltatlankodott, az ilyesmit nem lehet hazudni. Legokosabb lesz ezért férfiasan helytállni mindenért s bemenni a leány után a faluba.

Megindult. Töprengett az ügyön nagyon. Gizus arca tisztán állott előtte, de tisztán a mai megrettent, haragvó leányarc is. A kettő nem egy. Alak, ruha, cipő, kalap egy. Két ilyen felszerelés máról-holnapra nem teremhet ide Gátfalvára.

Feleuton lehetett az örs felé, mikor Galla Janival találkozott.

— Micsoda bolondot csináltál? A tiszthelyettes ur szigorú parancsot adott, hogy azonnal hozzalak be az örsre, akárhol találalak. Nagyon mérges az öreg...

— Megyek magam is, pajtás. És kezdek magam is mérges lenni nagyon...

Csakugyan haragudott az örsparancsnok. Még ilyen nem

kosan megrongál vagy megsemmisít, egy héttől hat hónapig terjedhető fogházzal, ha a dolog értéke 60.000 koronát meghalad, hat hónaptól egy évig, súlyos esetben egy évtől öt évig terjedhető börtönnel büntetendő.»

Ez megfelel nagyban és egészében a Kbtkv.-ünk 286. §. f) pontjában körülírtaknak.

Tervezetünk 146—149. §-ai a következő intézkedéseket tartalmazzák:

146. §.

Amennyiben a cselekmény súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, egy héttől hat hónapig, súlyos esetben hat hónaptól öt évig terjedhető fogházzal kell büntetni azt a katonai egyént, aki szolgálati kötelességének szándékos vagy gondatlan megszegésével:

1. alárendeltjeinek élelmezéséről, egyéb ellátásáról vagy kimélzéséről nem gondoskodik, avagy fenyegető veszélyből való megmentésükre kellően nem intézkedik;

2. a hadianyagot vagy a fegyveres erő céljaira szolgáló más anyagokat kellően nem biztosítja vagy nem gondozza;

3. szolgálati ügyben valótlan jelentést tesz vagy továbbít, vagy szolgálati okmányban valótlan ténnyt igazol;

4. Pontos körülményekről jelentést nem tesz vagy az illetékes helyet nem értesíti;

5. sürgős szolgálati parancsot nem továbbít azonnal;

6. katonai ellátásban vagy alkalmazásban álló egyéneket szolgálatuktól magáncélokra elvon;

7. a szolgálati titoktartás kötelezettsége ellen vét,

történt soha az örsén, csendőrei ellen nem tettek nála soha panaszt. Ez a hóbortos, regényfaló Tormás persze.

— Ez az a csendőr! — kiáltott fel szenvedélyesen a nő, mikor Tormás belépett az örsirodába. — Egészen bizonyosan ez a merénylő!

Vince szabályszerűen jelentkezett. Az örsparancsnok a leánynak intett, hogy ismétlje meg előbb tett panaszát. A csendőr azonban megszólalt:

— Tiszthelyettes ur, alázatosan jelentem, a panaszttevő hölgynek igaza van: átkaroltam és megcsókoltam a vasut felé vezető uton. Tévedésből történt, azt hittem, hogy az unokahugom, aki Gátmartonoson nyaral és tegnap meglátogatott. Szakasztott ugyanígy volt öltözve tegnap ő is.

— Az lehetetlen! — rázta fejét a leány. — Minden részletben egyformán nem öltözhettek egészen azonosan velem.

— Pedig ez így van, kisasszony. Tanum rá az egész örs, meg az egész falu.

Az örsparancsnok jól szemügyre vette a panaszosnőt. Valóban, ez ugyanúgy van öltözve, mint a tegnapi szenzáció, aki Vincét kereste. A nő maga más, a ruha azonban tényleg azonos.

— Tessék elfordulni az ablak felé! — mondta most a leánynak és beszólitotta az örs itthonlévő csendőreit. — Látták már ezt a hölgyet, kérem?

— Tegnap járt itt Tormás csendőrnél, — feleltek egyértelműen a csendőrök.

— Most sziveskedjék arccal felénk fordulni! — kérte a leányt a tiszthelyettes.

A csendőrök rábámultak a leányra.

— Ez nem a tegnapi arc.

— Ehhez mit tetszik szólni?

A leány reszketett az izgalomtól. Sirva fakadt,

titkosan kezelendő szolgálati könyv iromány vagy egyéb tárgy elvesztét okozza, vagy azok elvesztéről nem tesz azonnal jelentést;

5. alárendeltjeit szolgálati kötelességeik teljesítése körül kellően nem ellenőrzi vagy észlelt kötelességszegéseikkel szemben a körülményekhez képest szükséges és lehetséges intézkedéseket meg nem teszi;

9. lőszertárakban vagy robbanó anyagok közelében a kellő elővigyázatot figyelmen kívül hagyja;

Ha a cselekmény háborus viszonyok közt követetett el és belőle a szolgálatra hátrány származott, a 147. §. rendelkezései alkalmazandók.

147. §.

A szolgálati kötelességnek mindazokat a szándékos vagy gondatlan megszegéseit, amelyek a jelen törvény külön rendelkezései vagy súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esnek, szolgálati büntettek gyanánt kell büntetni, ha háborus viszonyok között követetett el és belőlük a szolgálatra hátrány származott. A büntetés hat hónaptól egy évig, súlyos esetben egy évtől öt évig terjedhető börtön.

Ha az előző bekezdés értelmében szolgálati büntett gyanánt büntetendő cselekmény a hadműveletekre nagy hátránnyal jár, vagy kettőnél több katona életébe került, vagy nagymennyiségű hadianyag pusztulását okozta, a büntetés öt évtől tiz évig terjedhető börtön.

148. §.

A szolgálati kötelesség megszegésének azok az esetei, amelyek egyébként fegyelmi kihágások volnának;

— Nem értem... Lehetetlen... Csak ma reggel érkeztem nagybátyámékhoz...

— Ez nem is vitás. De nem valószínű ezek után kegyed előtt a csendőr jóhiszeműsége?

Zavarában nem tudott felelni a leány. Vince bocsánatot kért újra tőle.

Az örsparancsnok szólalt meg most:

— Teljes megnyugtatólag holnapra átkérjük Gátmartonosról Tormás csendőr unokahugát, ki teljesen azonosan öltözködik kegyeddel. Most pedig sziveskedjék kifáradni nagybátyjához, az állomási előljáró urhoz.

A leány fejécsóválva vette ezt tudomásul és elhagyta az örsöt. Látszott rajta, hogy nem nagyon hisz az egészben.

Másnap egy csendőret átküldte az örsparancsnok Gátmartonosra Gizusért. Kiderült, hogy ott nincs semmiféle Gizus és egyetlen szem nyaraló sem. Nem tartózkodik Martonoson semmilyen idegen.

III.

Ez aztán már sok volt Tormás Vincének az érdekességből.

— Valójában nekem kellene panaszt tennem, nemhogy engem panaszoljanak be, tiszthelyettes ur.

— Igaz, fiam! — hagyta helyben az örsparancsnok ezt a vélekedést. — De most legalább zajlik az örsélet...

Elpirult Vince, ez volt a szavajárása, vágya, »olyan helyen szolgálni, ahol zajlik az örsélet.«

— Igen, tiszthelyettes urnak jelentem alássan, de nem így kívántam...

Az örsparancsnok mosolyogva vont a vállát.

— Hiszen nincs semmi baj, édes fiam! Maga kellemes udvarlásban töltött el egy délutánt, aztán a leányzó eltűnt,

szolgálati vétség gyanánt büntetendők, ha a tettes szolgálati kötelesség megszegése miatt, habár csak fegyelmi uton már kétszer büntetve volt és az utolsó büntetés kiállása óta két év még el nem telt. A büntetés egy héttől hat hétig terjedhető fogház.

149. §.

A jelen fejezetben meghatározott büntettek esetében a hivatalvesztés is kimondandó.

Ha e szakaszokat megfigyeljük a következő észleleteket tehetjük:

A 146. §. 1—9. pontjai alatt a legkülönbébb olyan cselekmények és mulasztások vannak felsorolva, amik a szolgálati érdeket, az állam védelmét, háboru esetén a hadviselés érdekét sérthetik vagy veszélyeztethetik. Az idézett szakasz bevezetésében a büntető rendelkezését éppen azért írja körül ilyen tág (hat hótól öt évig terjedhető fogház, illetve a 147. §. szerint 10 évig is terjedhető börtön) körben, mert a cselekményekből az állam védelmi érdekére alig megmérhető, az esetek természete szerint igen különböző kihatásu kár vagy veszély következhetik be és ezáltal igyekszik a Tervezet elérni azt a célját, mikép az alkalmazandó büntetés a büncselekmény súlyával és következményeivel arányban álljon.

A fentiekben láthatjuk azokat a büntetőjogi szabálytervezeteket, amiknek az lenne a célja, hogy a világháboru és a modern európai katonai büntetőtörvények tapasztalatain felépülő új Kbtkvet nyerjünk.

*

Az eltűnt helyébe egy másikat csókolt meg másnap, aki panaszt tett, azóta azonban visszavonta a panaszt. Hát nincs itt rendben minden?

— Alázatosan jelentem tiszthelyettes urnak, igenis nincs. Hol van a nő, az első? Ezt ki kell nyomoznunk!

— Miért nyomoznók? Az örsöt hivatalosan nem érdekli ez.

Vince letörölte arcáról a veritéket.

— Engem azonban mindenki ki fog nevetni, tiszthelyettes ur.

Az örsparancsnok ránézett csendőre ijedt arcára.

— Hm, hm... Legfeljebb azt fogják hinni, hogy egy maga által cserbenhagyott leány megbosszulta magát... Sokkal kényelmetlenebb lehet a dolog az állomási előljáró nőrokonának...

— Én pedig kinyomozom, tiszthelyettes ur! — szolt a csendőr sötéten.

— Illik is. Egy szép leányt nem szabad egykönnyen elereszteni, kivált ha az »unokahuga« az embernek. Ugyis unatkozott mindig, inditson magánnyomozást.

Tormás Vince magánnyomozást indított. A ruhából indult ki, azt pedig az állomási előljáró, a »főnök« ur itt nyaraló rokona hordta. A »csókismeretség« révén diszbevágta magát a csendőr, kiment az állomásra »bocsánatot« kérni. A főnök amugy is kedvelte, nem félt.

Este már táncoltak is.

Ettől fogva mindig idejött »bocsánatot kérni« a csendőr, még akkor is, midőn a főnök huga már maga adott neki csókot arra a majorosi szép rétek felé. Ebbe azonban már Pordányi őrmester csikorgatta a fogát.

Hütlén unokahugát, aki egy napra feltűnt az ismeretlenségéből és ismét eltávozott a messzeségbe, már rég elfelejtette Vince, még hálás is lett volna titokban neki, ha rágondol.

Internátusunk.

Irtá: HAVRANEK JÁNOS őrnagy.

Hogyan is kezdjem és mit is irjak az én — úgy mondják — vesszőparipámról?

Erről a kérdésről a Csendőrségi Lapok 1924. évi 10. és 1921. évi 4. számában irtam már. Az eszme nem talált olyan érdeklődésre, mint amennyit megérdemel. Nem keltett annyi visszhangot még a csendőr családapák között sem, hogy ebből a visszhangból lapunk hasábjaira is jutott volna néhány támogató sor.

Hogy őszinte legyek, magam is sokszor csodálkozom azon, hogy a sok félreértés, de főleg a bajtársi körökben általánosságban tapasztalható részvétlenség még mindig nem vette el a kedvemet. De a csüggedés csak pillanatnyi, mert a csendőrcsaládok gyermekeinek a nevelésén könnyíteni kell, arra pedig nem várhatunk, hogy a kérdés önmagától oldódik meg.

Ezzel a talán utolsó ilyen tárgyú cikkemmel csak azt akarom elérni, hogy ébredésre és erőink összefogására birjam azokat a bajtársaimat, kik a jövő nemzedékének útjait a mi szűkebb körünkben egyengetni e tekintetben is hajlandók s a szóbanforgó eszmét is a nagy cél érdekében állónak tartják.

Mert ne gondolja senki, hogy az ő porszemnyi személye és alig észrevehető munkálkodása ebben a nagy építő munkában fölösleges. Ha valaha, úgy most összes erőnkre szükség van; nem egész magyar az, aki tőle telhetőleg nem veszi ki részét a munkából.

Az elismerést bizzuk fiainkra és unokáinkra.

Annak reményében, hogy végre mégis csak sikerül az eszme igaz barátait egy táborba összegyűjteni, le-

A patak felől jött Etussal haza estefelé a főnökékhez, mikor egyszer csak ottlátja »Gizust« Pordányival a perronon. Cigarettaznak.

— Etus, nézze!

Etus is meglátta. Otthagya Vincét, futott.

Pordányi elillant.

Etus pedig odaérve, két pofont adott »Gizus«-nak...

Mire odajutott Vince, már »Gizus is bement a főnökék lakásába.

— Az öcsém! — lihegett Etus, nevetve-bosszankodva. — Most már értem az egészet. Két nappal előbb jött le a kölyök, ő hozta le a ruháimat, én csomag nélkül jöttem. Érkezésem után Pista rögtön visszament s csak most jött meg újra. Ő huzta fel a ruhámat a gazember.

Vince is értett mindent már Vera nénit, családja közelebbi adatait. Pordányi keze dolgozott itt. Szörnyen mérges lett erre, hanem azért mindjárt lehiggadt. Jó volt az egész, Etus már nem ál-Etus. Világos lett a barát-csuha, a sárgarépa, az egész ravasz kiagyalás.

Azon gondolkozott még egy pillanatig, hogy megjelentse-e örsparancsnokának az eredményt. Jobbnak látta hallgatni róla; igaza van az öregnek, mi köze hozzá az örsnek. Az öreg alighanem akkor tudta Pordányitól már különben is.

Pordányi büntudattal jött hozzá másnap:

— Ne haragudj, pajtás, meg akartam mutatni, hogy Gátfalván is van kaland... Ez is érdekes helye lehet a világnak.

— Igazad van. Csak ember kell hozzá. Mit szólna Etus-hoz, Józsi?... Az »unokahugomat« neked hagyom. Szahdald apróra érte a csendőrruhát!

írom, hogy első és második cikkem óta, — hála előjáróim és bajtársaim támogatásának — előjáró kerületi parancsnokságomnál (Székesfehérvár) mivé fejlődött az internátus ügye.

A tények feltárása talán jobban fog hatni, mint az eddigi pusztá tervezgetés.

Ott kezdem, hogy előjáró kerületi parancsnokságomnál 1925. év elején létrehoztuk a kerületi internátusi alapot.

Ez bár lassan, de mégis fokozatosan oda fejlődött, hogy ma már 16.150 P vagyona van. Igaz, hogy eredeti céljának betöltéséhez ez édes kevés, de éppen elég ahhoz, hogy megerősitse bennünk a biztos továbbfejlődésbe vetett rendithetetlen hitet.

Nagy mérvben táplálja ezen bizakodást, hogy fennállása óta az alap 2 esetben, összesen 4 bajtársnak nyújtott gyermekének iskoláztatásához kisebb-nagyobb, összesen 320 P segélyt, a folyó évben pedig előreláthatólag négy gyermek fog 250—250 P. tanulmányi segélyt kapni. Az alap kedvezményes kölcsönöket folyósít önhibájukon kívül szorult anyagi körülmények közé került bajtársaknak és közzgazdálkodásoknak.

Ezen kölcsönnyújtás indokoltságát és időszerűségét legjobban igazolja azon körülmény, hogy a kölcsönigénylések legszigorubb elbírálása mellett fennállása óta az alap 222 esetben, összesen 44.400 P. kölcsönigényt elégitett ki és az is jelentős eredmény, hogy vesztesége az alapnak ezideig még nem volt.

Országos viszonylatban igen nagy haladásnak lehet tekinteni testületünk magasabb vezetőinek körében kialakult azon vélemény, hogy az internátus létesítésére feltétlenül szükség van. Hiszem, hogy azzal sem árulok el szolgálati titkot, ha megírom, hogy a csendőrfelügyelőség már meg is tette erre vonatkozó kezdeményező lépését.

Láthatják tehát a bajtársak, hogy az illetékesek gondoskodása nem szünetel és hogy kellő ügyszere-tettel és kitartással, ha lassan is, de biztos lépésekkel előbbre lehet vinni az internátus dőcögő szekerét.

Ezek előrebecsátása után pedig elmondom, hogy a tolnamegyei (szekszárdi osztály) alap megszervezése (1923.) óta eltelt 5 év alatt szerzett tapasztalataim nyomán hogyan képzelem én ma a legközelebbi teendőket.

Be kell igazolnunk, hogy az »egyesületbe való tömörülés« gondolata egyáltalában nem érintheti a fegyelmet és hogy feltétlenül össze kell vonni erőinket, mert ha valaha meg is építi a kincstár az országos csendőrségi internátust, több mint biztos, hogy abban valamennyi rája szoruló csendőr egyén gyermeke nem kaphat teljesen ingyenes férőhelyet. Fennáll ezen állításom különösen azon esetre, hogyha a leánygyermekek házonkívüli neveltetését is számításba vesszük.

Ennek dacára feltételezve, hogy valamennyi gyermek elhelyezhető lesz az országos internátusbari, kétlem, hogy az mind teljesen ingyenes helyet kapna. Erre a célra tartalékolt tőke nélkül pedig akár félig üresen is állhat majd az internátus, mert ahogyan most nem tudja sok csendőr egyén házon kívül neveltetni gyermekét, majd akkor sem lesz erre képes.

Szerintem saját mulasztásunknak kell elismerni azt is, hogy a polgári társadalom körében a csendőrséggel szemben meg-megnyilvánuló aggálytalan támogatási hajlamot ezideig és ebben a vonatkozásban fel nem ismerve kihasználatlanul hagytuk. Azzal, hogy polgári egyéneknek és jogi személyeknek lehetővé lenne téve az egyesületünkbe való belépés, ezen része a kérdés-

nek, azt hiszem, szerencsésen megoldható lenne, mert az alapszabály szerinti tagsági díj elfogadásától nem kellene aggódalmaskodni.

Arról is meg kell győznünk a kétkedőket, hogy egy belügyminiszterileg jóváhagyott alapszabályokkal bíró egyesület minden téren jobban érvényesülhet, mint az egyes egyén. Belügyminiszterileg jóváhagyott alapszabályok nélkül az anyagi segélynyújtás elbírálásának kényes kérdése is teljesen ki lenne szolgáltatva a döntésre hivatottak nagyon is különböző egyéni befogadásának.

Egyesületbe való tömörülés esetén az egyesület vagyonára bizonynyal nem vonatkozna az 1925 november 12-én kelt 253.936/VI. c. 1925. számú belügyminiszteri rendelet sem, sőt azt valószínűnek tartom, hogy ezen rendelet alapján a központi állampénztár által kezelt 65.263. számú csekkszámára már befizetett összegeket, az egyesület törzsvagyonába való bevételezés céljából feltétlenül visszakapnák azon kerületi parancsnokságok, melyek oda befizették.

Nem elvetendő érv az sem, hogyha van különféle kölcsön és egyenruházati, temetkezési és segélyező egyesület, továbbá ha van a bírónak, jegyzőknek, tanítóknak és vasutasoknak internátusi és árvaházegyesülete, miért ne lehetne csendőrségi internátus is egyesülési alapon.

Végül szolgáljon tájékozásul, hogy cikkemben ismertetett irányelveknek és eszméknek nagy általánosságban kedvező fogadtatása esetén a további teendők megfontolásához konkrét számadatokra lenne szükség.

Ilyenek lesznek pl., hogy rendfokozat szerint csoportosítva hány rendes tagja lenne az egyes kerületeknél megalakuló internátusi egyesületnek és hogy számszerint hány házonkívüli neveltetést igénylő fiú leánygyermeke van a leendő egyesület rendes tagjainak?

Azt is tudni kellene, hogy osztályonként csoportosítva az örskörletek polgári lakossága, községi és jogi személyei (vállalatok, társulatok, stb.) köréből előreláthatólag és hozzávetőlegesen számszerint hány lépne be az egyesületbe, mint pártoló és hány mint alapító tag?

Mindezek megállapítására azonban csak azon esetben kerülhet sor, ha az egyesületekbe való tömörülést testületünk tagjainak nagy többsége kívánatosnak és vezető köreink az ügynek szolgálati utra való tere-lését időszerűnek találják.

Az alapszabály tervezetét alábbiakban ismertetem. Kérem a bajtársakat, olvassák el figyelmesen és szólnak hozzá minél többen. Aki nem akarja e célra lapunkat igénybe venni, az írja meg gondolatait és észrevételeit magánlevélben. Az a fő, hogy minél több oldalról meg legyen a kérdés világítva. Aki jobbat tud, mondjon jobbat. Előre megnyugtatom, nem fog bántani, sőt hálásak leszünk az őszinte kritikaért és jó eszméért, én éppen úgy, mint a bajtársak összessége. Nem elismerő leveleket kérek, hanem életre való és egészséges kritikát, gondolatokat, egyszerűen konkrétumokat tartalmazó hozzászólásokat.

A természet mindent a lehető legjobb módon intézett el; de mi azt még jobbra akarjuk tenni és elrontunk mindent.

Rousseau.

TERVEZET.

A Székesfehérvári II. Csendőr Kerület Internátusi Egyesület alapszabályai

I. FEJEZET.

1. §.

Az egyesület elnevezése:

A Székesfehérvári II. Csendőrkerület Internátusi Egyesülete.

2. §.

Az egyesület keletkezése.

Az egyesület 1928. év havában alakult meg olyképen, hogy a kerületi parancsnokságnál 1925. év elején létrehozott és 1928 hó-ig »kerületi internátusi alap« néven ismert intézmény alapítói, kezelői és támogatói annak sikerebb és biztosabb továbbfejlesztése érdekében belügyminiszteri engedéllyel »egyesület«-be tömörültek.

Ebben az időben az erők összevonására sarkalta az alapítókat azon remény és elgondolás, hogy lankadatlan fáradozásuk és a tagok által tanusított önzetlen áldozatkészség láttára időnként a belügyi kincstár is segélyben fogja részesíteni az egyesületet. Sarkalta őket azon törekvés is, hogy a csendőrség felügyeleti körletében lakó és a szociális intézmények iránt mindenkor megértéssel viselkedő jogi és magánszemélyek részéről a testülettel szemben erkölcsi és anyagi támogatás alakjában meg-meg nyilvánulni akaró áldozatkészség az internátusi eszme szolgáltatába szervesen beillesztessék.

Indokolt volt az egyesületben rejlő erő kihasználása, mert évtizedes gyakorlat igazolta, hogy tevékenykedésben a különböző szabályok, de még inkább szolgálati elfoglaltság által korlátozott egy-két bajtárs a leglelkesebb odaadás dacára sem képes az eszme megvalósítását lényegesen előbbre vinni.

Nyilvánvalóvá vált, hogy az előbb folytatott önkéntes adománygyűjtéssel nem, hanem csak egyesületbe való tömörüléssel lehet a szükséges anyagiakat előteremteni, mert csak B. M. által jóváhagyott alapszabállyal működő egyesület szedhet az önként belépőktől tagdíjakat és csak egyesületi alapszabályban nyújtható a tagoknak teljes biztosíték arról, hogy nemes áldozatkészséggel összegyűjtött tőkéjük célszerűen megőriztetik, annak hozadéka pedig kizárólag a kitűzött cél érdekében lesznek felhasználva.

Ezen szilárd meggyőződésből kiindulva a kerületi internátusi egyesületnek, illetve a később megalakulandó kerületi internátusi egyesületek országos szövetségének szánták az alapítók azon megtisztelő feladatát, hogy a csendőrbajtársak által évtizedek óta lelkük mélyén őrzött internátusi eszme vágyát valóra váltsák és az erők összefogásával a m. kir. csendőrség multjához és jövőjéhez méltó életerős jóléti intézményt alkossanak.

3. §.

A kerület tényleges állományu avagy a kerület állományából nyugdíjazott és elsősorban középiskolákat nélkülöző félreeső községekben élő anyagilag is rászorult csendőr bajtársak (özvegyek) fiugyermekeinek (árvainak) az I—IV. közép és más hasonló jellegű iskolai végzettség megszerzéséhez anyagi támogatást nyújtani.

Az egyesület a kellő anyagi eszközök birtokában támogatást nyújthat, másodsorban a közép és hason jellegű iskolák V—VIII. osztályainak elvégzéséhez és utolsó sorban az átlagosan messze kiemelkedő képességű ifjaknak az egyetemi végzettség megszerzéséhez is.

Végcélja az egyesületnek, hogy amennyiben az államkincstár által országos jellegű csendőrségi fiu internátus nem létesítenék, a kerület területén megszerzendő (építendő) erre alkalmas épületben kerületi fiuinternátus berendezése és fenntartása.

Kötelessége lesz az egyesületnek afeletti lelkiismeretes gondoskodás is, hogy a létesítendő kerületi internátus vezetésében minden más mellétekintet nélkül a pedagógiának gyakorlati tapasztalatokkal támogatott elvei érvényesüljenek.

4. §.

Az egyesület tagjai.

1. Tiszteletbeli tagokat bármely tag javaslatára a kezelő bizottság által egyhangu határozattal előterjesztett oly testületbeli vagy azon kívül álló kiváló egyéniségek sorából választ a felügyelőbizottság, akiktől az egyesület célkitűzésének elérésében és az egyesület fejlesztése érdekében értékes támogatást várhat.

Tiszteletbeli tagok tagdíjat nem fizetnek.

2. Alapító tagok lehetnek azon feddhetlen előéletű tekintélyes egyének, erkölcsi testületek és jogi személyek, kik, illetve melyek az egyesület nemes célját támogatandó, egyszer és mindenkorra 3000 P-t az egyesület pénztárába befizettek.

Ezen összegbe az 1928. év hó-ig befizetett önkéntes adományok kívánatra beszámíthatók.

3. Rendes tagok lehetnek a kerület tényleges állományába tartozó és abból nyugdíjazott csendőr egyének, ezek özvegyei és ezek kiskoru fiuárvainak törvényes gyámjai.

A rendes tagok évi tagsági díja rendfokozat szerint a következő:

törzstisztek	5 P
főtisztek	4 „
alhadnagyok és tiszthelyettesek	3 „
altisztek és próbacsendőrök	2 „
szolgák	1 „

Ezen összeg minden év július hó 1. napján egy összegben fizetendő.

4. Pártoló tag lehet:

Minden olyan feddhetlen multu magánegyén, erkölcsi testület és jogi személy, kiről, illetve melyről biztosan feltételezhető, hogy az egyesületet a csendőrségi testület iránt érzett önzetlen elismerésből óhajtja támogatni.

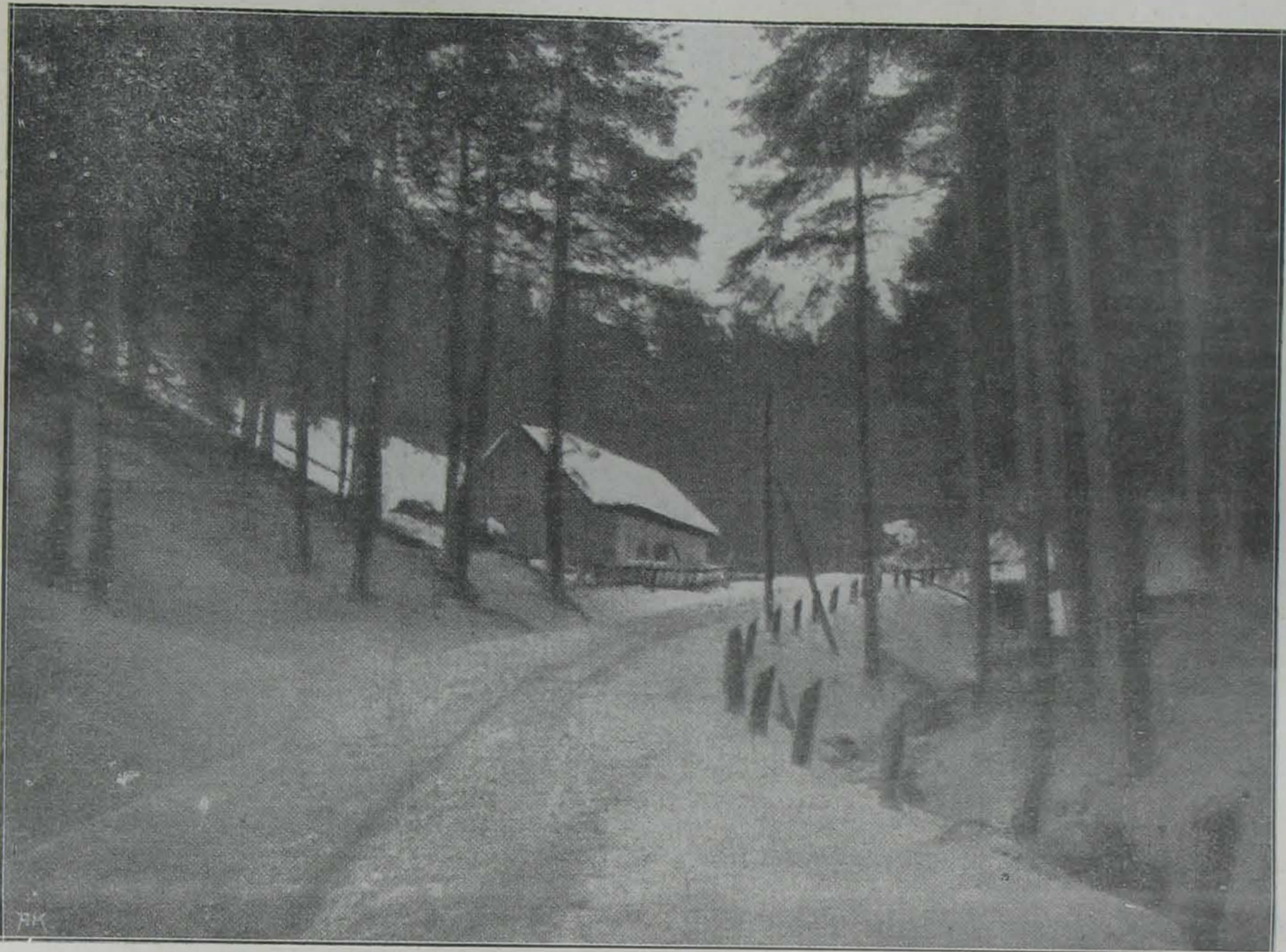
A pártoló tagok tagsági díja magánszemélyeknél és erkölcsi testületeknél évi 10 P, községeknél a legutóbbi népszámlálásnál megállapított minden lélek, illetve lakos után évi 1 fillér, mely minden év június havában egy összegben fizetendő.

Az összes tagsági díjad, nemkülönben az államkincstár által nyújtott segélyek jótékony adomány jellegével bírnak és így visszatérítésük soha semmiféle címen nem igényelhető.

5. §.

Az egyesület törzsvagyona, jövedelmei és vagyonának jellege:

A törzsvagyon áll: A székesfehérvári II. csendőrkerületi parancsnoknál 1925 elején a kerület tisztikara és legénysége, továbbá a kerület területén fekvő több törvényhatóság, község és magánosok által önként felajánlott adományok, továbbá ünnepélyek és az 1927. évben Székesfehérváron rendezett csendőr altiszti táncestély tiszta jövedelméből e célra fordított, végül a kerület tisztjeinek és legénységének 1928. évi hó-ig havonta teljesített önkéntes hozzájárulási összegből és ezek kamataiból. (Ezen pénz az egyesület megalakulásáig kerületi inter-

Amit vissza kell szereznünk: A vihnyi völgy.

nátusi alap címén kezeltetett és 1928. év hónapján pengőt tett ki.)

Az egyesület jövedelmeit képezik:

- a) a tagsági díjak,
- b) az államkincstár hozzájárulása,
- c) az önkéntes adományok és a
- d) a kamatjövedelmek.

Az egyesület összевagyona alapítvány jellegével bír és mint ilyennek mindenkor csupán a kamatai (hozadékai) használhatók fel, szigorúan jelen alapszabályokban meghatározott célokra.

Az államkincstár hozzájárulásának ténye egyáltalában nem érinti az egyesület működésének és vagyonkezelésének önállóságát.

Ingatlan és értékpapír vásárlás vagy eladás az egyesület léteérdekeit érintő mindennemű vállalkozás csak a kezelő és a felügyelőbizottság egyhangú javaslatára kiadott belügyminiszteri engedély alapján történhetik.

6. §.

- a) internátusi alapítvány férőhelyek térítési díja,
- b) tanulmányi segélyek,
- c) az egyesület ügymenetének kezelésével járó irodai adminisztrációs kiadások és postai költségek.

(Az egyesület számviteli és felügyeleti teendőinek végzése szolgálati teendőnek számít és ezért az e tisztségekre megválasztottak, illetve kirendeltek által tiszteletdíj nem igényelhető és ki nem fizethető.)

7. §.

Az egyesület által nyújtandó támogatás formái.

1. Az államkincstár által megvalósítandó országos vagy a kerület által létesítendő kerületi csendőr fiu-internátusban az egyesület terhére és a gyermekek javára alapítvány-szerűen biztosítandó kedvezményes férőhelyek kiutalásával.

2. Az országos vagy kerületi csendőrségi fiuinternátus létesüléséig a már meglévő polgári jellegű internátusokban (kivételesen családoknál) házon kívül elhelyezett fiugyermekek élelmezési költségeihez ösztöndíj jellegű »tanulmányi segély« alakjában való hozzájárulás.

Az országos vagy kerületi csendőrségi internátus létesítése után ösztöndíj jellegű tanulmányi segélyben részesítheti az egyesület azon igényjogosultakat, kik férőhely hiányában a csendőrségi internátusban, illetve internátusokban nem voltak elhelyezhetők.

8. §.

Az anyagi támogatás mérve.

1928. év szeptember hó 1-én négy (4) fiugyermek kap egyenként évi 250 pengőt, összesen 1000 pengőt.

A következő években az egyesület anyagi erejéhez mérten fokozatosan több és több fiugyermek, ugyancsak egyenként 250—250 pengőt kap mindaddig, míg az összes igényjogosult I—IV. osztályu középiskolások ilyen tanulmányi segélyben részesíttetek.

Az egyesület további megerősödése, illetve az összes I—IV. osztályu igényjogosultak kielégítése után elsősorban

a fejenkénti 250 pengő évi segély összege emelendő fel egyforma arányban, másodsorban az V—VIII. osztályú középiskolások és harmadsorban az egyetemi hallgatók igényei elégítendőek ki.

Az odaitélt és kifizetett tanulmányi segélyek, illetve férhely térítési díjak visszatérítési kötelezettség nélkül adatnak.

9. §.

Az egyesület támogatására igényt tarthat.

Minden a kerület tényleges vagy nyugdíjas állományába tartozó csendőr egyén, illetve ilyennek özvegye vagy árvája, amennyiben az illető (özvegnél és árvánál a családfő) az alapszabály szerinti tagsági díjat a kérelmet megelőző évre is már befizette és írásbeli nyilatkozatban erkölcsileg kötelezi magát arra, hogy mindaddig, míg a kerület tényleges vagy nyugdíjas állományába tartozik, az egyesület tagsági díjait fizetni fogja.

Igénye van az egyesület támogatására annak is, aki bár a kerület állományából áthelyezés vagy tartós vezénylés folytán fogyatékbba jutott, de továbbra is tagja marad az egyesületnek.

Az igényjogosultság megszűnik, ha az illető a kerület tényleges, illetve nyugállományából fogyatékbba jut, vagy ha önkéntes hozzájárulását beszünteti. Utóbbi esetben az igényjogosultság a tagdíj esedékessége után 3 hónap elteltével szűnik meg. A kerület tényleges állományából áthelyezés folytán fogyatékbba jutó csendőr egyéneknek azonban saját elhatározásukra van bízva, hogy az egyesület tagjai maradnak-e?

(Folytatjuk.)

A lázadás új büntetőjogi fogalmazása.

Irta: Dr. MISKOLCZY ÁGOST,
a Budapesti Kir. Ítéltábla bírása.

A magyar Btk. a lázadással, mint büntetendő cselekménnyel a 152—162. §-okban foglalkozik. A törvény általános értelme szerint lázadás: a törvényhozás és kormányzás szerveinek vagy egyes társadalmi osztályoknak csoportos megtámadása. A törvény értelme szerint tehát a lázadás általában és lényegileg a belső háború (polgárháború) előidézésében áll s azáltal jön létre, hogy a rendbontó tömeg erőszakkal akarja saját akaratát az állami és társadalmi tényezőkre rákényszeríteni. A lázadást mindig csak csoportosulás által lehet elkövetni a Btk. szerint, csupán egyetlen esetben t. i. a jogtalan toborzás esetében lehet egy ember is büntetőjogi értelemben vett lázadó. A büntetőjogi lázadás befejezéséhez nem szükséges, hogy a lázadó csoport eredményt érjen el, elég, ha a csoportosulás meghatározott célból létrejött. Az államhatalom ellen ugyanis már az ily csoportosulás pusztá megalakulása is fenyegetés s működésére közvetlen veszedelmet foglal magában. Itt kell szólnunk a törvény ama finom megkülönböztetéséről, hogy a lázadásra irányuló szövetséget is külön büntetendő cselekménynek nyilvánítja, holott az erőszakoskodásra még nem vetemedett és még csak előkészületeket folytató csoportosulást már befejezett lázadasként bünteti. Lázadásra irányuló szövetség elnevezése alatt ugyanis a törvény a csoportosulás előkészítésére irányuló tevékenységet bünteti. Elkövetéséhez legalább két személy kell, aki közös egyet-

értéssel elhatározza, hogy lázadó csoportosulást hoz össze s előkészíti annak útját.

Btk.-ünk a lázadásnak két főesetét emeli ki, az országgyűlést vagy a kormány megtámadását és valamely társadalmi osztály, nemzetiség vagy felekezet megtámadását. Mint már említettük, a lázadás e két esetének közös ismertető jele, hogy csak tömeg vagy nagyobb számú embercsoport követheti el s a csoportosulásnak a törvényben említett célból kell történnie. A törvény erősen kiemeli a felbujtókat és vezetőket. Ezeknek büntetése sokkal szigorubb, mint az egyszerű résztvevőké s míg a lázadástól elálló résztvevőknek messzemenő módon büntetlenséget biztosít, addig a felbujtóktól és vezetőktől minden ily mentességet megtagad.

Ez nagyjában Btk.-ünknek a lázadás büntetőjogi üldözésére vonatkozó intézkedéseinek lényege. Különös megemlítést érdemel, hogy a törvény általában feltűnően enyhén bánik el a lázadókkal, mert büntetésük nagy részben csak államfogház, fegyházat csak akkor szab ki, ha a lázadó csoport már rabolt, gyújtogatott, pusztított és egyéb erőszakosságokat követett el s ha egyenesen ily célra történt a szövekezés. Fegyházzal bünteti a törvény azt is, mint felbujtót, aki ily cselekedet elkövetésére nyilvánosan, sajtó útján vagy gyülekezeten eredményes felhívást bocsát ki.

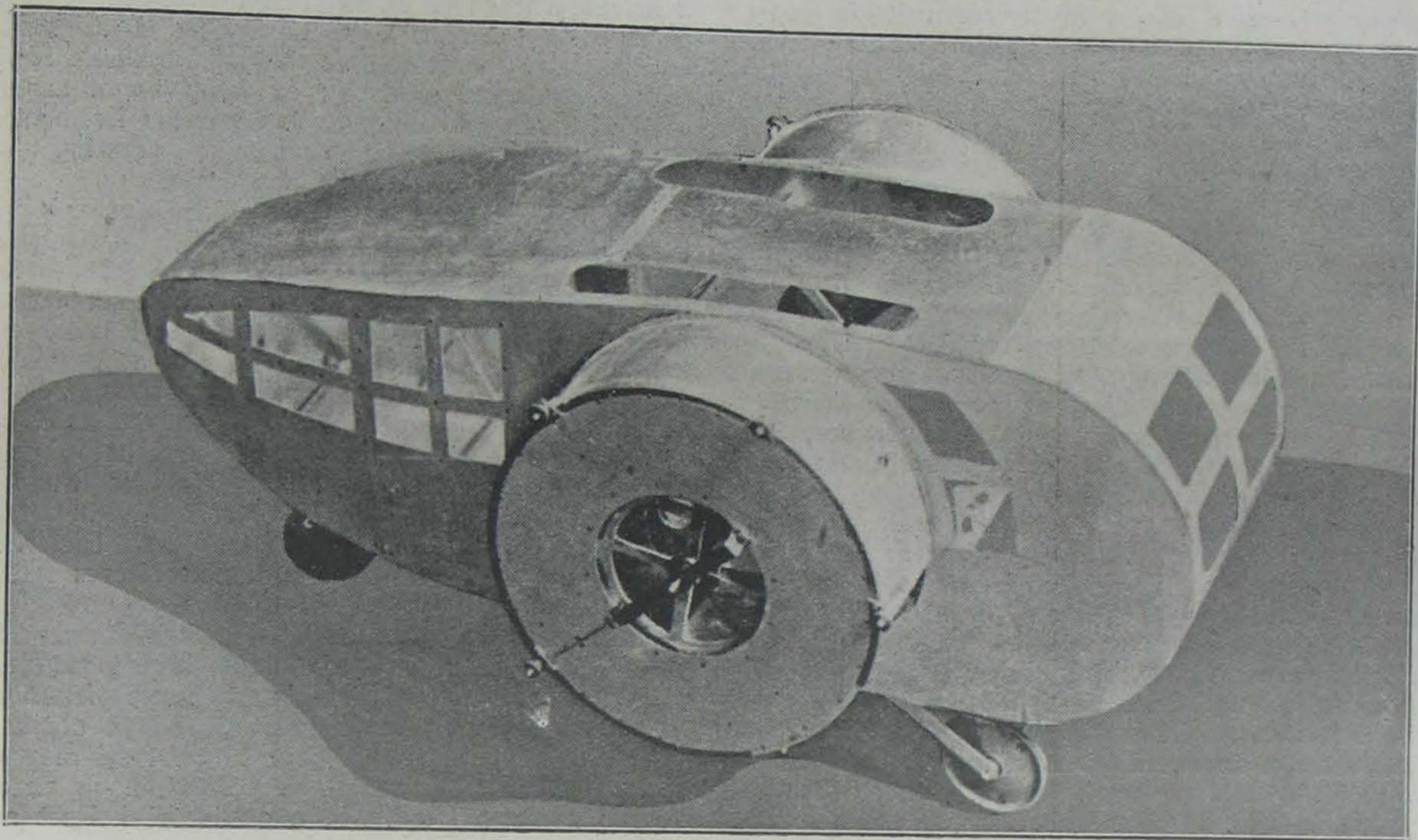
Mindezek után vizsgáljuk meg azt, mily meggon-
dolások alapján épült föl a lázadás büntetőjogi fogalmának ilyen megállapítása s magának a lázadás bűncselekményének bűnvádi üldözése?

A történelem lapjait forgatva, a legrégibb időktől a legujabb korig a lázadásnak általában két fajtája ismeretes: a katonai vagy u. n. pretoriánus lázadás és a néptömegek fellázadása.

A pretoriánus-lázadás főleg a római császárok korszakából ismeretes. Pretoriánusoknak nevezték a római császárok testőr-ezredeinek tagjait. Ezeknek lázadásai akként bonyolódtak le, hogy valamely kimagasló személyiség, győztes hadvezér vagy az uralkodócsalád valamelyik tagja egyetértve a testőr-ezredekben különösen népszerű parancsnokokkal, váratlanul a csapatok élére állt, elfogatta az állam fejét, elfoglalta a trónt s ott folytatta az uralkodást, ahol elődje abbahagyta. Semmisem változott meg az állam életében, csak néhány fontosabb állást betöltő személy helyett jött új s aztán természetesen más aláírás szerepelt a császári rendeleteken, egyébként minden maradt a régiben. Itt tehát a lázadás felülről eredt.

A néptömegek fellázadása ezzel ellentétben mindig alulról indult ki. Felgerjesztette a véleményekben beállt bizonyos változás, az elnyomatás vagy a nyomor. Kitörése rendszeren értelmetlen rombolásokkal járt s nem egyszer egészen véletlen esemény volt a kirobbanás közvetlen oka. Ezek a lázadások aztán kibővültek olyanok csatlakozásával is, akikre a lázadók sem számítottak soha, de azért közös jellemvonása mindeme lázadó mozgalmaknak ugyanaz: a fegyelem hiánya s a teljes képtelenség a diadalt követő szervező munkára. Vagy hiányzik a rátermett vezér vagy nagyon is sok a váratlanul felszínre vetődött parancsoló, az igazi programban szűkölködő, tanakodó, kiáltványokat gyártó lázadókat aztán elsöpri valamely szervezett erő. Ezek szerint valamely az alkotmányhoz hű maradt csapattest a katonai lázadás fent vázolt módszere szerint vet véget a fejetlenségnek.

A modern kor törvényhozása jól ismerve a lázadásoknak ezt az évszázadokon keresztül kialakult faj-

Repülő autó. Chappedelain francia mérnök új találmánnyal lepte meg a világot, autóval, mely mintegy 500 m. magasságig emelkedhetik a levegőbe, leszállás után pedig minden további átszerelés nélkül, mint autó használható.

táját, nem tartotta a modern államiság korában ezeket nagyon veszedelmeseknek. Minden jól berendezett állam kormánya ugyanis csak kevés előrelátás mellett is könnyen kikerülhette ezeket a lázadásokat, ha pedig kitörtek, egy modern államban nem volt nehéz azokat elnyomni. Ez a magyarázata annak, hogy a lázadások eme két történelmi alakját tartva szem előtt, a mi Btk.-ünk is, hasonlóan más államok törvényes intézkedéseihez, elegendőnek tartotta a kérdés olyatán büntetőjogi szabályozását, amiről fentebb ismertettünk.

Kiderült azonban, ami a büntetőtörvényekkel vajmi gyakran megtörténik, hogy a bűnelkövetés technikája meghaladta a törvény intézkedéseit, más szóval a bűnözés modernebb és haladottabb fejlődési eszközöket és módszereket választott ki magának; olyan módszereket és eszközöket, amelyekre a törvényhozó nem gondolt s amelyekre a törvényben büntető intézkedés nincsen. Kiderült így módon, amint napjaink eseményei mutatják, hogy a bolsevista lázadás megtagadta a lázadás két történelmi alakját. Azt mondhatjuk szinte, hogy a lázadás fent ismertetett két fajtája kiment a divatból s helyettük a lázadás új fajtája jelent meg az államok életében. Tegyük mindjárt hozzá, hogy a lázadásnak ez az új típusa úgy aránylik a régi tipushoz, mint a gépfegyver a parittyához.

Szigorúan a kérdés büntetőjogi szabályozását tartva szem előtt, nem szabad ugyanis abból kiindulnunk, hogy a bolsevista lázadás nem egyéb, mint a felbujtott csöcselék vérengző és pusztító hadjárata, amely végül is anarchiába fullad. Nem szólunk itt most a kommunista elvekről, amelyek szerintünk a legjobb esetben is a babona világába tartoznak. Bár a kommunizmus hirdetését irta zászlajára a bolsevizmus, szempontjaink szerint arról kell szólnunk, hogy a

lázadásnak a bolsevista bujtoatók és vezetők által tudományos pontossággal megállapított szabályzata van. Ezt a szabályzatot pontosan ismernie kell minden törvényhozónak, ha a lázadás új típusával szemben célravezető intézkedéseket akar törvénybe iktatni.

A lázadás — művészet, mondotta Marx Károly, aki először hívta fel a néptömegeket arra, hogy számbeli többségükre támaszkodva zuzzák össze az uralkodó osztályokat. A bolsevista lázadásnak ez az egyik vezérlő gondolata, a másikat Lenin mondta ki, az orosz bolsevizmus megalapítója, Lenin jellemző kijelentése a következő: Ma már nem a nép készül elő a lázadásra, hanem a népeket készítik elő arra, hogy fellázadjanak.

A bolsevista lázadó alapelve tehát az, hogy a lázadáshoz érteni kell. Ha valaki ért a lázadáshoz, nincs szüksége a tömegekre oly értelemben, mint azt a büntetőtörvénykönyvek feltételezik. Nincs szüksége arra, hogy ezeket meg ezeket fegyveres csoportosulásokba szervezzen valamely állam alkotmányának összetörésére és a hatalom megszerzésére. Annymira nincs, hogy a lázadás művészetének hivatottjai bármikor megalapíthadják egy elenyésző kisebbség uralmát milliók és milliók felett. Lenin fényesen bebizonyította ennek lehetőségét: mikor, az orosz bolsevista lázadás kitört, az ő vezérkara jóformán néhány emberből állt és sikerült felforgatnia az egész orosz birodalmat. Ma pedig, a bolsevista lázadás tíz éves fordulóján, Lenin pártja nem áll többől, mint körülbelül félmillió emberből. Ez a félmillió ember uralkodik a két világrészre terjedő 120 millió lakosu orosz birodalmon.

A bolsevista lázadás első szabálya az, hogy el kell kerülni az irányító és parancsnokló tényezők hiányát, mert mint láttuk, a régi tömeg-lázadások

kudarcainak végső oka a fejetlenség volt. A modern bolsevista lázadás tehát mintául vette a hadműveleteket végző hadseregek szervezetét. Amint ott első és legfontosabb tényező a hadműveleteket tervező és irányító hadvezér és a vezérkar, úgy minden lázadás sikerét hasonlólag csak ilyen vezér és vezérkar biztosíthatja. Felállították tehát Moszkvában a III. internacionálet. Ez magát a világ egyetlen és egységes bolsevista pártjának mondja. Az egyes országok területén működő bolsevista pártok nem egyebek, mint ennek a moszkvai u. n. világpártnak alosztályai. Ezek az egyes államok területén működő bolsevista (kommunista) pártok nem fejthetnek ki más működést, csak aminőt Moszkva nekik megenged, mások nem tölthetnek be a pártokban tisztségeket, csak akiket Moszkva ily célra alkalmasnak talált s tisztségük elfoglalását jóváhagyta. Az egyes országok területén működő pártok és a középpontból közvetlenül kiküldött ügynökök kötelesek állandóan jelentéseket küldeni Moszkvába a párt helyzetéről, magatartásáról és tennivalóiról, valamint az illető ország közállapotairól. Moszkva e jelentések alapján adja meg utasításait az egyes pártoknak, illetve a pártok főbb vezetőinek. Ezeknek az utasításoknak követése szigorúan kötelesség, éppen úgy, mint háborúban a felettes parancsnokság parancsainak teljesítése. Moszkva így is fejezi ki magát: a bolsevista párt Oroszországon kívül a polgárháború állapotában van s magatartása e tényhez igazodik.

Amit tehát a világon egyes országok bolsevistáinak különböző ténykedésekben jelentkező magatartása feltüntet, akár merénylet, puccs vagy tiltott pártalakítás legyen is, nem egyéb az, mint a világ felforgatására irányuló egységes és nagyszabású haditerv megnyilvánulása. Két jellemzője van tehát a bolsevista lázadásnak. Az egyik, hogy a lázadás előkészítésében és megvalósításában megállapított szabályok szerint jár el, mondhatjuk azt is, hogy tudományos módszert követ a másik, hogy a lázadás megvalósítását egyetlen középpontból irányított, katonai fegyelem alatt álló szervek intézik.

Külön kiemelésre érdemes az az elmondottakból folyó tény, hogy a bolsevista lázadás irányítói és szegődöttjei az egyes államok területén leírt számok csupán, külön személyesítjük és egyéni kezdeményezésük nincsen. A bolsevista pártban nincs más akarat, nincs más személyiség, mint a III. internacionale intéző szervei Moszkvában.

Lássuk ezek után, miként működik a bolsevista lázadás hadi szervezete. A lázadás legfontosabb szaka éppen úgy, mint bármely hadműveletnél, az előkészítés. A végső és döntő roham szinte semmi, ha az előkészítés hibátlan.

A bolsevista vezérkar szabályai szerint a lázadás előkészítése két irányú. Az első irány szerint meg kell fertőzni a tömegeket, hogy a bolsevista párt-szervezetek keretében való elhelyezkedéstől ne idegenkedjenek. E szervezkedés célja pedig nem más, mint kiválasztani azokat, akik a bolsevista eszmékör befogadására teljesen alkalmasak. A második irány szerint az állam hatalmi tényezőinek fokozatos megszállását kell keresztülvinni.

Az első irány a munkásosztály felé mutat. Idetartozik a munkásosztály bolsevista gondolkodásúvá tétele a sajtó, propaganda-előadások és tanfolyamok útján, kommunista ifjuság szervezése, maga a párt szervezkedés, sejtek, stb. Ez az irány a bolsevista eszmék felszínén tartása különösen fontos alkalmaknak látja,

a munkásérdekekből előálló összeütközésekbe való beavatkozást, valamint a vitatkozásokat. Idetartozik a munkásosztály harckészségre való edzése különféle tüntetések rendezése által. Ez az irány hozza magával a polgári osztály befolyásának fokozatos lerombolását a papság, a család és minden polgári intézmény tekintélyének és népszerűségének aláásásával.

A második irány, az államhatalom közvetlen megkönyékezése különösen a közigazgatási képviseletekbe való behatolást, a polgári szabadságjogok kiterjesztésének folytonos követelését, a kormányhatalom akaratának minden módon való gyengítését (pl. amnesztia-követelések, a sztárjokba való be nem avatkozás követelése, stb.), továbbá a hadsereg megbontását. Ez történhetik a hadsereg soraiba való behatolással, pretoriánus-lázadás előkészítésével, az engedelmesség szellemének lerombolásával és a kezdeményezés lehető kizárásával, amit többek közt a polgári kormányzat befolyásának követelésével is el lehet érni. Idetartozik a katonai feladatok teljesítésének ellenszenves színben való célzatos feltüntetése, stb.

Ez a részletes természetesen csak példászerű felsorolásokkal ad képet a céltudatos lázadó mozgalom előkészítő művéről. E részletezés keretei közé még számtalan oly cselekvés képzelhető, amely alkalmazkodva az adott viszonyokhoz a kitűzött cél megvalósítását szolgálja. Képzeljük el például, hogy az előkészítő mozgalom területén a gazdasági helyzet nyomasztó vagy a néptömegek más okból is elkeseredettek. Mily könnyű itt az előkészítőmunka, mennyivel nagyobb sikert ígér a bolsevizálás.

Itt említjük meg, hogy az előkészítés technikája sokban szakitott bujtogatás régi módszereivel. Így például a vallásosság ellen való harc egyik főprogramja a bolsevizálásnak. A modern bolsevista bujtogató belátta, hogy a vallásosság nyílt, sértő és durva megtámadása nem jó módszer. Ezért nem igen alkalmazták már például a nálunk is ismert »csuhás, papzsák« s hasonló izléstelenségeket, hanem óvatos alakban egyenesen a vallások tanításai ellen támadnak. Tudják, hogy Krisztus tanításait követő igaz keresztény elveszett minden lázadás ügye számára. A szenvedéseknek a lelki megtisztulásra vonatkozó krisztusi tanával, valamint Istennek rendelkezéseibe való belenyugvás tanával szembeszegzik a földi jólétre való feltétlen jog hirdetését s annak lehetőségét, hogy a szegénységet el lehet törölni egy csapásra, mert ez csak emberi találmány.

Mindezek alapján nem nehéz megállapítani, hogy ha az a lázadás, amelyről a mi Btk.-ünk is beszél, komoly és fenyegető veszedelmet nem jelenthetett egyetlen művelt és a kor színvonalán álló intézményekkel ellátott államra sem, annál fenyegetőbb veszélyt jelent a bolsevista lázadás új alakja minden államra. Ez a folytonos és közvetlen veszedelem először is abban van, hogy ennek a lázadásnak vezérkara kívül esik az egyes államok hatalmi körén, másodsorban abban, hogy ennek a lázadásnak módszerei igen gyakran megengedettnek látszó eszközök felhasználásában állnak s ezeknek az eszközöknek összefüggését és jelentőségét csak avatott szem ismeri fel, harmadszor abban, hogy a bolsevista lázadást egységes és egyetlen akarat irányítja, amely a sikert nemcsak elérni, hanem megszervezni is képes, végül abban, hogy ezt a lázadást egy törpe kisebbség is végrehajthatja, mert tömeglélektani törvény az, hogy az erőszakos és céltudatos kisebbség előtt mindig meg-

hátrál a többség, amelynek szervezett egysége és általános akarata nincsen. Nem kell Oroszországba mennünk, hogy következtetéseink helyességét igazoljuk. Sajnos, jól emlékszünk 1919 márciusára. Aki fejtegetéseinket figyelemmel elolvasta, megértheti, miként volt lehetséges az, hogy országunkban egy Moszkva zsoldjába szegődött züllött zsidólegény néhány csirkefogóból álló kíséretével diktatúrát gyakorolhatott Szent István birodalmában.

Legfőbb ideje annak, hogy Btk.-ünknek a lázadásról szóló szakaszait felülvizsgálat alá vegyük s beillesszük oda gondos tanulmányok után a lázadás bűncselekményének új fogalmazását a bolsevista lázadás módszereiből levont tanulságok alapján. Igaz, hogy erre vonatkozólag megtörtént már a nagyjelentőségű kísérlet az állami és társadalmi rend hatályosabb védelméről szóló 1921:III. törvénycikkben. Ám bármily üdvös eredményeket ért is el ez a törvény, a gyakorlat megmutatta, hogy a bolsevista lázadás minden elemét mégsem tudta felölelni, sőt magát a bolsevista lázadó tevékenységet a maga egészében nem is vette szabályozás alá. Nem állítjuk, hogy a kérdés nagyon egyszerű. E soroknak célja sem az, hogy rögtön új büntetőjogi intézményeket szövegezzon meg. Célunk gondolatokat ébreszteni s az ügy életbevágó fontosságára a figyelmet felhívni.

Strand.

Tekintettel a kánikulára, a strandfürdőzők óriási tömegére, meg egyes napilapok örökös — itt-ott bennünket is érintő — erkölcsrendészetellenes kirohanásaira, nem fog talán ártani, ha kissé elbeszélgetünk a strandról. Annyival is inkább nem, mert számos, sőt a legtöbb fürdőhelyen a csendőr van hivatva, hogy a közbiztonság — s ami itt előtérbe lép — a közerkölcs fölött örökdjék.

Maga a strandolás, de különösen a strandöltözködés végnélküli vitákra, szélsőséges nézetnyilvánításokra szolgáltat okot.

Nem olyan nagyon régen még kizártak tartottuk volna, hogy nők, férfiak közös fürdőben fürödjének, még inkább kizártak, hogy a nők oly fürdőtrikókban lubickoljanak a vízben és heverésszenek a homokban, aminőket még a legmerészebb balletekben sem kapott szemei elé a páholyából veszedelmesen kihajló, görcsösen gukkerozó színházlátogató.

Most *van* strandfürdő és van a női bájukat szabadon mutogató sima trikó.

Hogy ez jól van-e így vagy rosszul? — arról sokat lehetne beszélni. Sem a *pro* sem a *kontra* vélemények magán a tényen nem változtatnak.

A divatnak, különösen a nők által megszeretett, egységesen átvett divatnak szava és hatalma nem lebecsülendő. Mi csendőrök — kik bizonyos, főleg erkölcsi vonatkozású dolgokban inkább a konzervativizmus felé hajlunk — nem tudunk nagyon tapsolni ezeknek a közös fürdőknek s ezeknek a tulságosan lenge, azaz inkább tulságosan testhez tapadó fürdőöltözeteknek. De valljuk be őszintén, minden teketória nélkül, hogyha ma valaki harcot kezdene a strandfürdőzés és strandöltözködés ellen, az előre elkönnyvelhetné magának a teljes kudarcot.

A strandfürdőzés, már t. i. a közös strandfürdőzés, szokássá vált, gyökeret vert divat, akárcsak a rövidre vágott női haj, avagy kurta szoknya. A ma nője nem lelkesedik többé sem a hosszú haj, sem hosszú szoknya iránt és próbálja meg valaki, hogy fürdőzés céljából kimustrált perkáruhát kényszerítsen rá. Nincs az a hatalom!

Lehet csodákat művelni technika, művészet, tudomány, sport terén, lehet elháríthatatlannak vélt politikai áramlatokat feltartóztatni, de nem lehet rávenni a ma nőjét — inkább otthon ül 35 fokos melegben a varrógép vagy akár a tüzhely mellett — mintsem a mult nyáron kifakult kékbabos ruháját magára öltse és úgy menjen fürödni. Teljesen mellékes, hogy a fürdőzés helye a margitszigeti strandfürdő, avagy Halászhomok-tanya mellett a Bodrog. Anyáink az ilyen kifakult kékbabos ruhákat fürdőkosztümökké degradáltak. Ma már nem lehet ruhákat fürdőruhákka »degradálni«. Legfeljebb »avanzsiroztatni« lehet azokat (talán »Öket« kellett volna mondanom) és pedig úgy, hogy hátul egy kicsit jobban kivágják és kész a báli ruha. Igaz, hogy ma az anyag nem felel meg teljesen; ma egy női fürdőtrikó potom 20—30 pengőbe kerül, de ha minden jól megy — úgy hirlük — a gyapjutrlikókat selyemtrlikók fogják felváltani, valami kis differencia lesz a beszerzési ár körül, de viszont akkor ennek a bizonyos »avanzsirozásnak« már nem lesz akadálya.

Hát jó ez a strandolás a mai formájában?

Dicsérendő-e vagy elítélendő?

Veszélyezteteti ez az erkölcsöket vagy nem?

*

A választ nem szabad elhamarkodnunk!

Tullőni a célon ugyanolyan hiba, mint el sem érni azt.

Hazánk a szélsőségek hazája. Fiai lángolva lelkesednek, hamar csüggednek. A közvélemény nem ismer arany középutakat. Birálataiban vagy teljesen elnéző vagy tulságosan szigorú. Szuparlatuszokban dicsérünk, szupperlativuszokban ócsárolunk.

Igy vagyunk a strandfürdőzőkkel, strandöltözekekkel is.

Vannak, kik egy pillantást vetve a homokban heverésző félmeztelenekre, Szodomát és Gomorrát emlegetik és a Gye-henna minden tüzet lekivánják a szemérmertlenség eme kreatúráira.

Vannak olyanok, kik viszont, ha tőlük függene, a strandöltözekeket honosítanák meg otthon, utcán, hivatalban, a közlekedési rendőrt csikos uszónadrágban és japán napernyővel állítanák ki a körútra, a strandon magán pedig: esztétikai és egészségügyi érvekre támaszkodva egyszerűen eldobatnák a trikót is.

Ez a két pólus áll nálunk egymással szemben s hozzá kell tenni, nemcsak akkor, ha strandról van szó.

Egyik oldalon tacitusi merevség, drákói szigorúság, másikon: léhaságra, erkölcsstelenségre hajló hypermodernizmus.

A két pólus mindegyike izzik, pörsen, süstörög, szikrázik, lángol, forognak örülten és egyik nem vesz a másikról tudomást.

Egyik tábor nem hederit a másikra és mindegyik nyakasan hajtogatja a maga igazát.

Azok a megértést egyengető, középutat kereső »pólusonkivüliek«, akik imitt-amott próbálkoznak, hogy a két végletet egymáshoz közelebb hozzák, rendszerint mindkét oldalról kapják az »áldást«.

A „kezeket fel!” felszólításra lövés a felelet. Egy amerikai farmer oly pisztolyszerkezetet talált fel, mely a kezek fel-emelésénél magától tüzelésbe kezd.

Ezen ugyan nem kell megütödni, aki igazán javítani akar, az többet korhol, mint dicsér, az emberek azonban a dicséretet még hajlandók elviselni, de a korholást sehogyan sem.

Amennyire közönséges és ostoba volna a régi szokásokért, régi divatokért lelkesülőket kinevetni, éppen olyan észszerűtlen volna az új szokásokban, az új divatokban elfajulást és erkölcstelenséget látni.

Céлом azonban nem az, hogy most itt efelett az esztétika és higénia terére benyuló kérdés felett hosszulegzetű akadémikus jellegű fejtegetésekbe bocsátkozzam és vitákat provokáljak. Ehelyett szeretnék egy-két olyan dolgot fel-ementeni, melyek a strandfürdőzés tapasztalataiból szűrődtek le, amelyek — mint remélni szeretném — az olvasó részéről is megerősítésre, igenlésre, helyeslésre találnak és amelyeket a fürdőhelyeken szolgáltatott teljesítő csendőr bizonyos esetek elbirálásánál a maga, illetve a szolgálat javára értékesíthet.

Én nem tartom eredményre vezetőnek, hogy a fürdőzőket ellenőrző csendőr a régi perkálfürdőruha életfelfogást belevigye a szolgálatba. Amit az erkölcsvédelmi rendelkezések értelmében nem szabad, azt mindenesetre üldöznie kell, de csak a rendeletesszabta határig. A maga egyéni — egyébként tiszteletre méltó izlését azonban válassza el a szolgálatától.

Más szavakkal: bizonyos dolgoknak tulságos forszírozása, ellenőrzése, a kívánt eredménynek sok esetben ellenkezőjét szülik. Éva anyánk azért szakította le az almát, mert tiltva volt. Tévedés lenne azt hinni, hogy egypár ezer esztendő alatt az ember természete megváltozott.

De a strandon magán nincs is veszélyben az erkölcs. A tömeg közömbösít.

A strandoló nők és férfiak nem erotikus érzéseket keltő lények, hanem viasz vagy fabábokhoz hasonló *strandfigurák*.

A tömeg közömbösít! Háromszáz szebbnél szebb fürdőtrikós nő, háromszáz alabástrom simaságu női lábszár meztelenségével kevesebb érzékiséget ébreszt, mint egyikük a hatszáz közül, ha teljesen felöltözve villamosra száll és a magas lépcsőre történt fellépés közben elővillan a harisnyakötője.

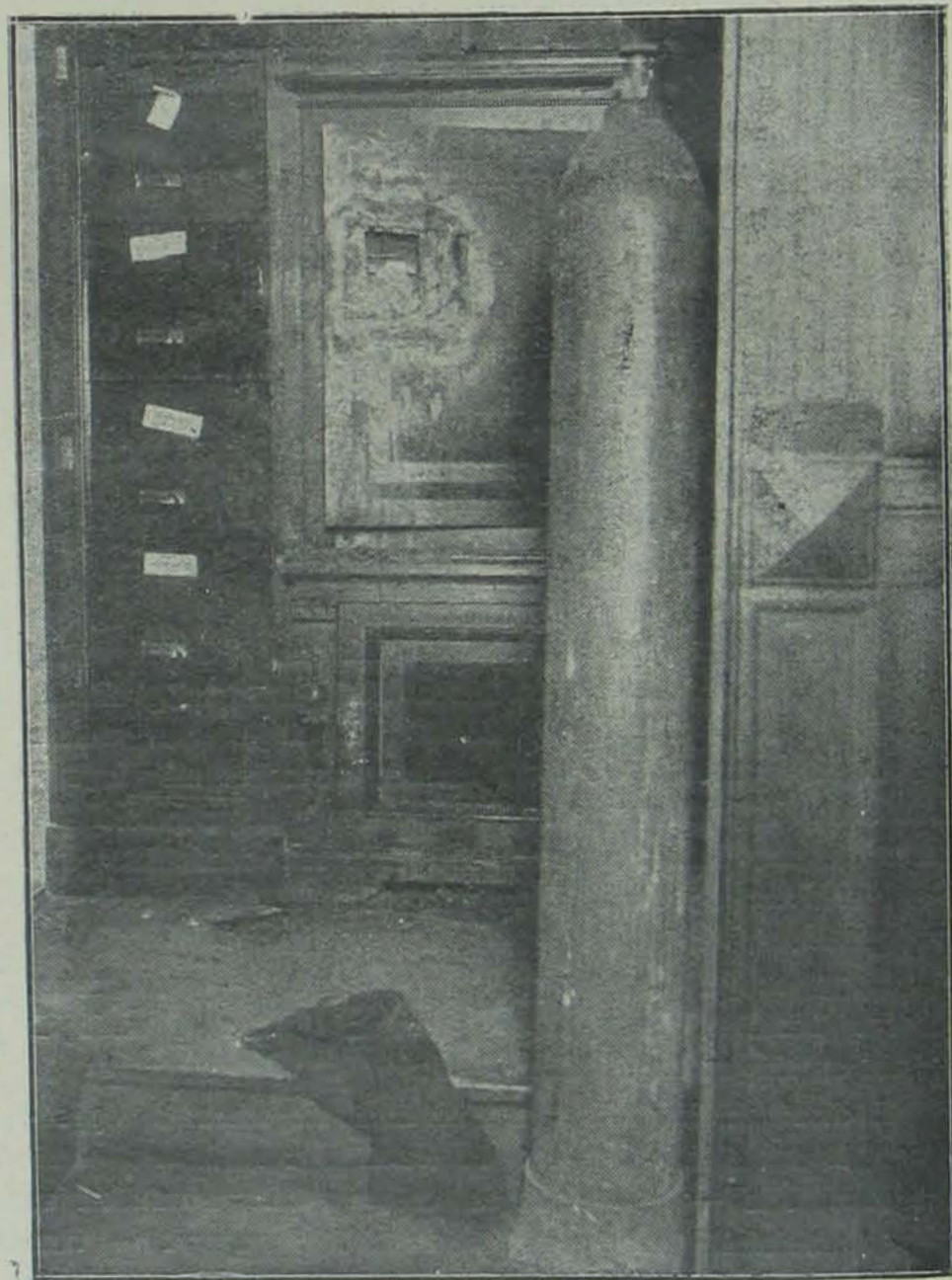
Óvatosnak, meggondoltnak kell tehát lenni, mert tulzott aggályoskodás, tulhajtott közbelépés visszás és anélkül, hogy a cél érdekében állana, a csendőrré nézve kényes helyzeteket teremthet.

Nem szabad elfeledni, hogy a strandolók között szép számmal vannak mindig olyanok is, kik kapva kapnak az oly alkalmakon, melyek nekik módot nyújtanak arra, hogy a csendőrt nem kívánatos, ferde, sőt nevetséges színben tüntessék fel.

*

Egészen más a helyzet — s itt újból felkiáltó jelet kell tennem — a strand területén kívül!

Az a majdnem meztelen nő vagy férfi, aki a vízben vagy homokban egy sablonos strandfigura, abban a pillanatban, mikor a strandfürdő kapuján kilép, s öltözéke most

Kasszafurók munkája után. Berlinben egy betörőbanda különböző helyeken négy pénzszekrényt furt meg. Összesen 300 márkát találtak, azonban annak az oxigénnel teli palacknak, melyet rajtaütésükkor visszahagyni kényszerültek, értéke 1500 marka,

is csak a trikó, hálóköntös, pizsama vagy fürdőköpeny, már feltünővé válik. Sokakban megvan a hajlandóság, hogy a strand félmeztelenségét az utcára, éttermekbe, kávéházakba is átvigyük. Am abban a pillanatban, mikor a hiányosan felöltözött nő vagy férfi a strand miliójából kiválik, már nem a »strandfigura«, hanem: X. Y., aki ilyen megjelenésével a közerkölcsöket a leghatározottabban veszelézteti.

Ezekben az esetekben nagyon jól, nagyon helyesen teszi a csendőr, ha komolyan, erélyesen közbelép és elejét veszi az efajta elfajulásoknak.

*

Természetesen ilyen esetekben sem lesz felvértezve a csendőr az egyes napilapokban ellenőrzéssel intézett támadások ellenében. Egész biztos, hogy nem mulik el a nyári szezon anélkül, hogy ne olvasnánk valahol valamit a »pihenésre szoruló, üdülni kívánó nyaralókat molesztáló csendőr«-ről. (Már olvastuk. Szerk.) Olyan ez, mint a fiumei cápa, meg a siófoki pofon. Minden nyáron illik róla írni, különben csonka a nyaraló szezon.

De ez nem baj.

Az olvasóközönségben, ha nem is tökéletesen kifejlődve, de megvan a disztigáló képesség. Ha a csendőr nem hamarkodja el dolgot, ha nem esik a kicsinyeskedés hibájába, akkor akármit is írnak a csendőrrel, az olvasóközönség ösztönösen megsejti, a sorok között kiérzi, hogy az a bizonyos ujságcikk nem a megsértett jogérzetből fakadó írás, hanem kihasználása a lehetőségnek, hogy nekitámadhasson olyasminek, ami az ugynevezett szabadságjogokat bizonyos tekintetben — nagyon helyesen — megköti.

Csak hadd jöjjenek azok a támadások.

Derüs nyugalommal állunk eléjük.

Sz. B.

Portyázás.

Az örömben gyakran örömmel vegyül. »Nincs rózsák tövis nélkül«, tartja a közmondás. De viszont éppen úgy, ahogy az örömben fájdalom vegyül, éppen úgy minden rossznak van valami jó oldala is. Az erdélyi optánször a népszövetség a mi kárunkra el akarja támadni. A békeszerződés nyilvánvaló megsértésével. Annak a békeszerződésnek a megsértésével, amelyet a népszövetség sérthetetlennek, szentnek hirdet. Ám jó! Ha a szerződés szent, akkor mindegyik pontja az és ha egyetlen pontja sérthetetlen, az egész is semmis. Ez olv világos, mint kétszer kettő négy és ki tudja, nem fog-e még javunkra válni, hogy a népszövetség ebben az optánszörben ilyen szerepre vállalkozott.

*

Kánikula... kánizó hőség... harminc éve nem volt ilyen. Egy városkában egyszerre elapadnak a magasabb hegyeken ásott kutak. A hőségtől meggyötört emberek kétségbeesetten kapják a kupákat, vödröket és mennek keresni kutakat, amelyekben víz is van. És találják. A mélyebb fekvésű helyeken, a Duna menti villákban a kutak továbbra is bőségesen adják az ivóvizet. Kiapadhatatlanul, amit minden józan eszű ember tud. De a villák lakói, látva a kannákkal, korsókkal ellá-

tott vizkeresőket, megijednek, lezárják a villák kapuit, mert: »hátha itt is kifogy majd a víz!« A vödörös, kupás emberek száma egyre nő, eleinte 10—20, majd 2—300 ember állja körül a villákat. Már fenyegetőznek. Mind hangosabban. Kész forrongás. Végül egy józanfejű, higgadt, erélyes, amellettséges csendőrtiszthelyettes lecsillapítja a tömeget, bemegy az egyik villába és megérteti a villatulajdonossal, hogy ne féltsse a kutja vizét, van abban bőségesen s hogy az elzárkózás, a merev elutasító magatartás különben sem szerencsés és emberséges gondolat. A tiszthelyettes közbenjárására megnyílnak a villák kapui és az ivóvíz után vágyakozók bebocsátást nyernek. Hogy a történelmi tényekhez hűek maradjunk: maradt víz a villatulajdonosoknak is. Eddig a kis kánikulai történet. Egy okos, higgadt, emberséges szóval is lehet a maga helyén és idején forrongó szenvedélyeket és azokat szító emberi önzéseket helyes mederbe terelni.

*

Valamit Köhlről és Hühnefeldről. Négy lapot vásároltam meg előadásuk után, remélve, hogy részletes beszámolót, riporter fantáziával tarkított leírást találok az európa-amerikai utról. Csalódtam. A lapok valahogyan erről egészen megjeledkeztek. Olvastam ellenben, hogy Hühnefeld melyik kálvintéri kereskedőnél vásárolt monoklit, hogy Köhl kapitány milyen színű trikóban fürdött a Gellért strandfürdőben és még sok más érdekes, élvezetes apróságot. Hogy magáról az utról elfelejtettek írni!? Ugyan kérem, — mondotta egyik ujságíró ismerősöm — ki kíváncsi erre? Ki kíváncsi erre? — ismételtém gépiesen magamban. — Különösen ebben a hőségben, tettem hozzá, megértően.

*

»Feltámadt a Bakony! A bakonybeli szegénylegénynek pedig pénzügyörök.« Ez lehet az érzése annak az olvasónak, aki a felháborodott hangú kritikákat olvassa az ujságokban. Annak a rendeletnek kritikáját, mely a pénzügyört feljogosítja, hogy ahol az adóeltitkolásnak, csempészésnek gyanúja merül fel, hogy ott jobban a körmére nézhessenek az adóalanynak. Miért ez a rettenetes felháborodás? Aki becsületes, azt nem érinti. Aki becsületesen, a hatóságok kijátszása nélkül eleget tesz kötelezettségének, annak fiókjaiban nem fognak turkálni a pénzügyörök. Hogy esetleg ilyeneknél is előfordulhat egy ellenőrzés? Hát aztán? Villamoson utazva, naponta ötször-hatszor fel kell mutatni a jegyet az ellenőr előtt. Az a benyomásom, hogy a nagy láрма, ez a dühös kapkodás, kiabálás nagyon megerősíti a jövedéki rendelet létjogosultságát. Az állam csak úgy tud megfelelni rendeltetésének, csak akkor joroghat simán az államgépczet és csak úgy tud segíteni alkalmazottokon, rokkantokon, szegényeken, ha adót szed. És pedig minden jövedelem, minden haszon után, nemcsak az ingatlan után, ami a telekkönyvbe be van írva. Érdekes, hogy a láрма ott a legnagyobb, ahol legtöbbet emlegetik a demokráciát. Vagy a demokrácia csak akkor gilt, ha népboldogítás jegyében adót titkolunk?

Figyelő,

CSENDŐR LEKSZIKON.

112. **Kérdés.** *A tetteshez tanácsért fordul egy nő, akinek havi vérzése elmaradván, azt hiszi, hogy teherbe esett. A tettes erre különböző belső szereket ad be a nőnek a magzat elhajtása végett. Később kiderül, hogy a havi vérzés elmaradása nem terhesség jele volt, a nő azonban a bevett szerektől 8 napon túl gyógyuló betegségbe esett. Mily büntetőjogi elbírálás alá esik ez az eset?*

Válasz. Két bűncselekmény képe merült itt fel előttünk. Az egyik a Btk. 285. §-ának 1. és 2. bekezdésébe ütköző magzatelhajtás büntetvének kísérlete; ennek elkövetője lenne a tettes is és a tanácsért hozzáforduló nő is. A másik bűncselekmény pedig a Btk. 310. §-ába ütköző, gondatlanság által elkövetett súlyos testi sértés vétsége; ennek tettese lenne a kérdésben tettesként megjelölt egyén.

Minthogy teherben nem levő nő magzatát elhajtani nem lehet, ennek megkísérlése is fogalmilag ki van zárva. A kísérlet ugyanis a szándékolt cselekmény véghezvitelének megkezdése. Ha tehát a büntetőjog védte jogtárgy vagy elkövetési tárgy nem létezik, a jogsértés nem volt megkezdhető s a jogtárgy nem forgott veszedelemben. Kísérlet tehát ebben az esetben jogtárgy hiányában nincsen.

Ellenben a tettes cselekménye, minthogy a beadott szereknek a testi épségre és egészségre való veszélyessége felől belátással kellett lennie, a gondatlanság által okozott súlyos testi sértés vétségének megállapítására alkalmas. A cselekmény azért gondatlan és nem szándékos testi sértés, mert a tettes szándéka nem irányult a sértett egészségének egyenes megháborítására s így csak azért vonható felelősségre, mert kellő gondossággal előreláthatta volna, hogy az általa beadott szerektől a sértett megbetegedhetik.

113. **Kérdés.** *A járőr észleli, hogy egy korcsmában a záróra túllépésével mintegy 40—50 idegen vásáros mulat. A járőr felhívja a vendéglőst, hogy a vendégeket oszlassa szét. A kocsmáros a vendégeket távozásra szólítja fel, de eredménytelenül. Tekintettel a vendégek nagy számára, ki-létük ismeretlenségére, mi a járőr helyes eljárása ily esetben?*

Válasz. Vita sem lehet arról, hogy a járőrnek ily esetben a következő eljáráshoz van joga:

1. Felszólítani a vendégsereget, hogy a korcsmából azonnal távozzék.

2. A felszólítás eredménytelensége esetén a vendégek mindegyikét igazoltatni vagy azokat igazoltatás végett elővezetni, ha magukat igazolni nem tudják vagy az igazolást megtagadják.

3. A záróra-rendelet megszegésével elkövetett kihágás miatt a vendégek mindegyikét feljelenteni.

A vendégek túlnyomó nagy száma, ittas és duhaj volta miatt azonban a járőrnek jól meg kell fontolnia szolgálati fellépését. Könnyen megtörténhetik ugyanis, hogy a vendégsereg ellenséges indulattal veszi a felszólítást és esetleg meg is támadja a járőrt. Ez a fordulat kiszámíthatatlan bonyodalmakat idézne elő, fegyverhasználatra kerülhetne a sor, még pedig esetleg anélkül, hogy a járőr akár megvédhetné biztonságát, akár érvényt szerezhetne felszólításának. Az ilyen fordulatot előre kell látni és el kell kerülni annyival is inkább, mert az elkövetett kihágás nem jelentékeny.

Leghelyesebben akkor jár el ily esetben a járőr, ha előre biztosít magának bizonyos karhatalmi segítséget vagy erkölcsi jellegű támogatást (például a községi előljárásnak a helyszínen megjelenő tagjai közül) s csak ezután lép fel szolgálatilag. Mindenesetre abból kell kiindulnia, hogy eljárásának sikerét minden különösebb bonyodalom, zürzavar és botrány nélkül, simán biztosítsa.

Sok függ természetesen ily esetben a járőrvezető ügyességétől, tapintatától és a viszonyokhoz alkalmazott erélyességében rejlő sugalmazó erőtől.

114. **Kérdés.** *Az 1 lóerős motorral ellátott kerékpár használata a közutakon forgalmi engedély alá esik-e?*

Válasz. A motorral ellátott kerékpár gépjárműnek tekintendő és az 57.000 B. M. 1910. sz. rendelet hatálya alá tartozókra rendeletben részletezett némely megszorítással. Az ilyen gépjárművet a közuti forgalomban használni csak akkor szabad, ha arra az illetékes hatóság a forgalmi engedélyt kiszolgáltatta s ha a gépjármű megfelelő forgalmi rendszámmal van ellátva.

115. **Kérdés.** *A magánosok ellen való erőszak büntette (Btk. 176. §.) szempontjából van-e jelentősége a nyílt helyen vagy nyilvános helyen elkövetett erőszakoskodás megkülönböztetésének?*

Válasz. A Btk. 176. §-a akkor állapítható meg, ha nyílt helyen követték el az erőszakot, tehát nem lakásba, kerített helyre való behatolás által, hanem utcán, piacon, országuton, mezőn való erőszakoskodás által. Világos tehát, hogy a nyílt hely itt a betű szerint értendő, vagyis a helynek olyan jellegét, hogy oda minden fizikai akadály nélkül lehet jutni. Ezzel szemben valamely hely nyilvánosságának meghatározásához büntetőjogi értelemben semmi köze annak, hogy az a hely el van-e kerítve, fizikailag elzárt terület-e vagy sem. Büntetőjogilag nyilvános hely az, ahol gyülekezet van jelen. Nyilvános hely az is, ahol több ember, bárki és akárhány személy a hely jellegénél fogva megfordulhat. E szerint tehát nyilvános helynek tekintendő adott esetben, ott t. i., ahol a törvény a nyilvános elkövetést írja elő, olyan hely is, amely egyébként a szó betű szerint való értelmében zárt. Nyilvános hely tehát ebből a szempontból a kocsma vagy mondjuk egy közintézmény, vagy sűrű látogatottságú magánintézmény helyisége. A törvény a nyilvánosság, szóval valamely tüneménynek, cselekménynek a köztudatba jutását vagy juthatását akarja jelezni. Ezért például a törvény az időszaki lapban elkövetett bűncselekményt minden esetben nyilvánosan elkövetettnek tekinti. A nyilvánosság egyik módja a terjesztés is (pl. iratoknál, képeknél) még akkor is, ha a terjesztés titkon történik, a fő a többekkel való közlés.

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK.

Ki a gyilkos?

SOMOGYI MIHÁLY őrnagy elbeszélése nyomán írta:

* * *

Gróf Andrassy Géza betléri kastélyában igen előkelő vendégek találkoztak 1912 január hó második hetében. Ott voltak a szíami alkirály és Henrik porosz herceg is, hogy résztvegyenek egy oly vadászaton, melyet csak az elrabolt Felvidék gyönyörű szép bércei között, hatalmas dus fenyvesekben tudtak rendezni Felsőmagyarországnak gavallériáról, vendégszeretetről híres urai.

Amikor január 12-én reggel 9 óra körül Somogyi Mihály csendőrhadnagy, rozsnyói szakaszparancsnokhoz belépett az ügyeletes csendőr és jelentette: »hadnagy urat a telefonhoz kéri Betlérből a jószágigazgató ur!« Somogyi hadnagy meg volt győződve, hogy éppen tekintettel a magas vendégek jelenlétére egy vagy két járőr kiküldését fogja kérni a jószágigazgató, bárha erről már előzőleg megfelelő gondoskodás történt.

Annál nagyobb volt a meglepetése Somogyi hadnagynak, mikor a következőket hallotta: »Kedves Miskám! Ma

reggel a gazdasági épületek mögött elhuzódó uton meggyilkolva találták az uradalmi gazdát, Fükő Lászlót. Kérlek, intézkedj csendörök kiküldéséről, legjobban szeretném, ha magad is kijönnél!»

Betlér község lakossága kíváncsian nézte azt az erős iramban száguldó kocsit, mely hótól belepett, zuzmarás kakastollas csendöröket vitt a grófi kastély felé. Ezek is azt hitték, a magas vendégek miatt történik a nagy felvonulás.

A gyilkosságot a faluban még nem tudták.

Sűrű pelyhekben szállingózott a hó, de akármilyen szép fehér takaróval vonta be a tájat, nem tetszett a kocsin ülő rozsnyói őrsparancsnoknak, Sprock Mihály őrmesternek. »El fogja mosni a nyomokat«, neki csak ez volt a gondolata, ezt látta az egész hóesésből. Ugyancsak ez lehetett a gondolata öt más csendörtársának is, kik türelmetlenül várták, mikor bontakoznak ki a grófi kastélynak jól ismert hegyes tornyai. Egy másik kocsin Somogyi csendőrhadnagy Kázmér Benjámin járásőrmesterrel igyekezett a kastély felé.

A kastély közelébe érve felvilágosítás kérése nélkül is könnyen megállapíthatta Sprock őrmester, hogy hol kell a tett színhelyét keresni, mert egyik helyen sűrű embercsoport állott, akik erősen gesztikulálva beszélgettek. Már messziről integettek a hegyi uton felbukkanó csendöröket hozó kocsi felé.

Sprock őrmester fürgén ugrott le a kocsiról és rövid köszöntés után nyomban a földön fekvő emberi alakhoz sietett. Fükő László uradalmi gazda feküdt itt a hóban, kinyultan, arcra borulva, fején, a kis agy tájékán két hatalmas tátongó sebbel.

Annyit rögtön megállapított Sprock őrmester, hogy a gyilkosságot már jó egynéhány órája követhették el, mert a lecsörgedező vért a hó már beitta s annak helyét is újabb hólepel vonta be. A hulla közelében jobbra-balra nagy összevisszaságban széttaposott lábnyomok, melyek az oda-sereglett kíváncsiskodóktól eredtek. Arról a támpontról tehát, amely hasonló eseteknél sokszor nyújt megfelelő segítséget a csendörnek, eleve le kellett mondani.

Ki lehetett a tettes?

Sprock őrmester mellett ott volt Horváth Ferenc őrmester is, ki a hullától a meggyilkolt lakása felé menve, az uton egymástól 15—20 lépésnyi távolságra néhány darab elhullatott hasábfát talált. Ezeket összeszedette. Ugyanakkor a hulla körül foglalatostkodó őrsparancsnok a hó alól egy rövid, mintegy 50 cm. hosszú nyéllel ellátott fokost kotort elő. További bünjeleket nem találva, Somogyi hadnagy irányítása és utasításai szerint hozzá kezdtek a kikérdezésekhez. A kikérdezéseket végző járőrzetők, mint a legtöbb gyilkossági esetben, most is azt igyekeztek legelsősorban megállapítani, volt-e a meggyilkoltnak haragosa.

Hát volt.

Még pedig nem is egy.

Az öreg Fükő gazda egyike volt Andrássy gróf leg-hüségesebb, legmegbízhatóbb cselédeinek. Az ő kötelessége volt, hogy az uradalomban előforduló tolvajlásokat megakadályozza, főleg pedig, hogy a szokásos fatolvajokat élesen szem előtt tartsa. Fükő ezen kötelességét igen lelkiismeretesen teljesítette, kész volt bármikor éjszakai nyugalmát is áldozni, hogy a tolvajokat tetten érve, megszüntesse ezeket a falopásokat. A fatolvajokat pedig nem annyira a cselédség, mint inkább Betlér község szegényebb lakói között kell keresni.

Igy nyilatkozott a jóságmegbízó, az uradalmi intéző, az ispánok és Asztalos Lajos uradalmi gépész is, ki a meggyilkoltnak lakószomszédja, keresztkomája s egyben az általános bemondások alapján legjobb barátja volt.

Megállapítást nyert, hogy előző este 7 órakor a szokásos, másnapi teendőkre vonatkozó parancskiadásnál jelen voltak az összes erdészlegények, a gépész és a meggyilkolt. Mint dolguk végeztével mindenkor, most is együtt mentek hazafelé Fükő gazda és Asztalos gépész.

Asztalos gépész előadta, hogy hazatértükben lakását elérve, elbucsuzott az öreg Fükőtől, bement a házba, nem hallott semmi zajt s a gyilkosságról csak reggel értesült.

Az elhullatott és megtalált fahasábok is amellettszóltak, hogy a tettest a fatolvajok között kell keresni, mert valószínűnek látszott, hogy a meggyilkolt gazda egy fatolvajt vett üldözőbe, aki vele szembe fordulva őt megtámadta és agyonütötte.

Mikor történhetett a gyilkosság?

Sprock őrmester azon véleménye, hogy a gyilkosságot jóval előbb követték el, mint azt felfedezték, helyesnek bizonyult, mert a meggyilkolt lakásába betérve, megtudták Fükő öreg, nagyothalló gazdasszonyától, hogy minden olyan esetben, amikor gazdája nem tért haza este 8 órakor, bekészítette a vacsorát, a lámpát meggyújtva az asztalra helyezte, ő maga pedig aludni tért. A vacsora érintetlen maradt, a lámpa még reggel is égett, így tehát kétséget kizárónak látszott, hogy a gyilkosságot az előző esti, azaz éjszakai órákban követték el.

Asztalos Lajos gépész előadásához hozzáfűzte, hogy mikor bement lakásába, mintha látott volna ő is a kerítés mentén huzódó alakokat, kik hátukon valamit cipelni látszottak.

Három járőr folytatta a nyomozást.

A legalaposabb kikérdezés alá került valamennyi büntetett előéletű s valamennyi oly egyén, kik a gyilkossággal a legtávolabbról is gyanusíthatóknak látszottak. Valamennyi kikérdezett teljes és tökéletes alibit igazolt.

A nyomozás, úgy látszott, holt pontra jut.

Somogyi Mihály hadnagynak mind erősebben ráncolózott a homloka, mikor hétfőn alkonyodni kezdett s a járőrzetők még mindig csak eredménytelenségről számoltak be.

Bosszusan dobolt ujjával a jóságmegbízó dolgozószobájának egyik íróasztalán.

Az ajtón kopogtak.

»Szabad!«

Sprock Mihály őrmester lépett a szobába.

»Hadnagy ur, alázatosan kérem, valahogyan kieszaközölni, feltűnés nélkül elintézni, hogy Asztalos Lajos gépész holnap reggel a boncolásnál, azután pedig a temetésnél jelen legyen.

»Miért Sprock?« kérdezte Somogyi hadnagy az őrsparancsnokot. »Csak nem Asztalosra gyanakszik?«

»De igen, hadnagy ur, még pedig erősen. Nem tetszik nekem az az ember. Tulságosan a segítségünkre akart lenni a nyomozásnál, ő mondta be, ki mindenkit lehet a gyilkossággal gyanusítani s ha egy kikérdezett alibit igazolt, ő mindig mondott újabb neveket, akik állítólag nagyon haragudtak a meggyilkolt Fükő László gazdára.

Mikor Sprock őrmester elhagyta a szobát, Somogyi hadnagy cigarettára gyújtott — aznap talán már a harmincadikra — magára kapta köpenyét és átsietett a jóságmegbízó lakásába. Odaérve a jóságmegbízóhoz a következő kérdést intézte:

»Mondja csak kedves Guszti bátyám, nem lehetett az Asztalos gépésznek semmi oka arra, hogy az öreg Fükőnek halálát örömmel vegye?«

A jóságmegbízó gondolkozni kezdett.

»Ah, kérek, Asztalos igen szorgalmasnak, jól használhatóan és becsületesnek bizonyult a szolgálata alatt. Anyagilag meglehetősen jól állott, az öreg Fükőnek jó barátja és komája volt ha csak az nem, — tette hozzá — hogy

Asztalos tudta, hogyha az öreg Fükő meghalna vagy szolgálata képtelenné válna, akkor a helyébe ő következne. Ezt említettem egyszer már régebben előtte, de hangsúlyozom hogy emiatt a legcsekélyebb gyanút sem táplálom vele szemben.

Somogyi hadnagy ezzel eleget tudott.

Magához rendelte Sprock őrmestert s vele hosszasan kb. egy órán keresztül beszélgetett.

— — — — —
A boncolásnál ott volt Asztalos Lajos is.

Nyugodtan, mondhatni szemrebbenés nélkül állotta a hullaboncolási műveletet. Neki magának is segédkeznie kellett, ami abban állott, hogy a boncolásnál szükséges meleg vizről és egyebekről ő gondoskodott. Ő töltötte be a boncolást végző orvos mellett az asszisztens szerepét.

Sprock őrmester pedig legkevesebb figyelmet látszott fordítani Asztalos Lajosra. Annyit azonban mégis csak megállapított és minden látszólagos közönyössége mellett is észrevett, hogy Asztalos, ha jelenlétére nem volt feltétlen szükség, szívesen künn maradt, újra és újra be kellett szólítani.

Közvetlen a boncolás előtt azt is megállapította a nyomozást vezető őrsparancsnok, hogy a talált fokos éle teljesen beleillik a koponyán ütött két seb nyílásába, valamint azt is, hogy a fokos nyele somfából készült, már pedig somfa nemcsak a grófi uradalomban, de egész Betlér környékén sem volt található. Viszont gróf Andrássynak gombaszögi birtokán egész kis somfaerdő volt. Tudta tehát Sprock őrsvezető, miért keresi a tettest az uradalomban alkalmazottak között és miért éppen Asztalos Lajos személyében, akiről azt is sikerült megállapítania, hogy az elmúlt ősszel a Gombaszögön végzett csépléseknél munkában állott.

— — — — —
»...talán a gyilkos itt van közöttünk...« mondotta a pap a hulla beszentelésénél tartott beszédében. Sprock őrmester észrevette, hogy ezekre a szavakra a közelében álló Asztalos Lajos testén remegés fut keresztül és anélkül, hogy könnyek hullottak volna szeméből, ideges sirógörcsben tört ki.

Az elhunyt hozzátartozói, általában a gyászoló közönség nem tartották ezt feltűnőnek, hiszen Asztalos testi-lelki jóbarátja volt az elhunytinak.

*

...Ekkor már azonban — bár még láthatatlanul — csuklói köré fonódott az a bilincs, amit Sprock őrmester csak olyanoknak szánt gondolatban, akiknél már biztos volt a dolgában...

*

Beszentelés után a hullát vasuton még aznap elszállították Gombaszögre. Ott volt az állomáson Asztalos is, akit láthatólag kellemetlenül érintett, mikor az állomásról kijövet Sprock őrmester csendesen megszólította:

»Jöjjön velünk Asztalos a pihenőszobára. Most már elszállították a hullát, az izgalom lecsillapult, este van, most már nyugodtabban utána nézhetünk ennek a dolognak, voltaképen ki is lehet a tettes. Maga segítségünkre volt idáig, most is tud majd itt-ott felvilágosítást adni, maradjon hát velünk!«

Asztalos kénytelen volt jó arcot csinálni a játékhoz és ment a járőrrel.

A pihenőszobában együtt volt valamennyi, a nyomozásban részt vett csendőr. Esti hat óra körül járt az idő, a csendőrök járőrtáskáikból ennivalót szedtek elő és vacsorázni kezdtek. Sprock őrmester ezalatt a pihenőszoba egyik sarkában Asztalossal beszélgetett, tanakodtak, vajjon hol is kellene keresni a tettest.

Amikor Asztalos azon óhajának adott kifejezést, hogy szeretne hazamenni vacsorázni, Sprock őrmester a maga

elemőzsiájából kínálta meg őt és kérte, hogy csak maradjon még ott, mert az éj folyamán még megpróbálkozik egy helyen, szeretné még ma éjszaka elcsipni a tettest s ez alkalommal még szüksége lehet rá.

Asztalos ott maradt, de hiába nógatta az őrmester, hogy egyék csak bátran jó étvággal, a szalonna meg kolbász, csak nehezen akart lemenni Asztalos torkán.

Nyolc-kilenc óra között lehetett, mikor a csendőrök egyre jobban ásitozni kezdtek, egyik a másik után heveredett le a szobában lévő két ágyra, illetve a külön bekészített szalmazsákokra, néhány perc és szabályos lélegzetvétel, majd horkolássá erősödő szuszogás mutatták, hogy akik lehevertek, álomba merültek.

Csak Sprock őrmester maradt ébren felszerelve a járőrtársával.

Egyszerre csak ő is felállott és így szólt Asztaloshoz: »Mi most elmegyünk a jószágigazgató ur lakására a hadnagy urhoz. Legkésőbb egy órán belül visszajövünk. Maradjon addig itt azután majd lemegyünk együtt a faluba.«

Sprock őrmester járőrtársával együtt eltávozott.

Asztalos egyedül maradt négy, mélyen alvó csendőrrel. Nem soká tanakodott.

Mikor gondolta, hogy a járőr már elérhette a jószágigazgató lakását, nesztelenül felkelt az asztal mellől, magára vette gyorsan kabátját s az ajtót óvatosan kinyitva kiosont.

Kint fellélegzett.

Nem birta volna tovább a járőrvezető kérdezősködését, a nézését, átkozott nézése van annak az őrmesternek, az embernek önkéntelenül le kell sütni előtte a szemét...

Most még nem késő...

Szabad...

De két óra múlva, ki tudja?

Az őrmester alighanem gyanít valamit, a fokos gazdája után is nagyon érdeklődnek, nincs sok idő...

Pillanatig még tétovázott, merre vegye útját. Először lakása felé akart menni, de azután eszébe jutott, hogy ezzel sok időt veszít és egyenesen belerohanhat a csendőrök kezébe, akiknek a jószágigazgató lakásához menve, az ő háza előtt is el kell haladniuk.

Majd az asszonytól, gyermektől elbucsuzik máskor, most neki a sürűnek...

...Az üldözött vad elszántságával vágott neki a sötét-ségnek, az erdő irányában.

De csak akart.

Mert alig tett négy-öt lépést, két izmos kar nyalábolta át hátulról.

Ki akarta magát szabadítani.

Elkeseredett dühvel rángatta felső testét.

De az acélos ölelés nem lazult.

Ugyanabban a pillanatban ismerős hang harsant: »Asztalos Lajos maga gyilkolta meg Fükő László gazdát. A törvény nevében foglyom!« s Asztalos Lajos, mellének szegezett szuronnyal maga előtt látta Sprock őrmestert.

— — — — —
Az elfogott Asztalost bevezették újból a pihenőszobába. Csodálatosképen az előbb még mélyen alvó csendőrök mindnyájan ébren voltak és sietve szedték magukra a szerelvényt.

Most eszmélt rá Asztalos, hogy az egész alvás és a járőrnek elmenetele csapda volt, már jó előre megbeszélve.

Sprock őrmester nagyon szerette az *alapos* munkát. Akármilyen nyomozást vezetett, ha a tettes beismerte cselekményét, kitartóan kutatott tovább néha teljesen jelentéktelennek látszó tárgyi bizonyítékok után is. Ha meg tárgyi bizonyítékokkal már bőven rendelkezett, igyekezett

a gyanusítottat oly helyzetbe hozni, hogy az tettét be is ismerje.

Ezért hagyta meg jóval előbb a csendőröknek, hogy feküdjenek le és tegyenek úgy, mintha aludnának, ő maga pedig a legmarkosabbat közülök járőrtársként maga mellett tartva, lesbe állt a pihenőszoba ajtaja közelében, hogy a gyanusítottat elcsípje, amikor szökni akar.

Minden úgy történt, ahogy Sprock őrmester azt előre elgondolta.

A többi már könnyebben ment.

Sprock őrmester mindössze egyszer kérdezte Asztalost, hogy beismeri-e a gyilkosságot? Asztalos az első meglepetésen és ijedtségen túl lévén, tagadólag felelt.

Sprock őrmester ezt ráhagyta. Nem is szólt hozzá többé egész éjszaka egy szót sem.

Tétlenül azonban nem töltötte az időt.

Egy járőrt elküldött a gyanúsított lakására azzal a meghagyással, hogy Asztalosnét részletesen kérdezzék ki és tartsák meg a házkutatást.

Ő maga most kissé lepihent, de két csendőrnek ébren örködni kellett az egyik szalmazsákon gubbaszkodó Asztalosra, aki viszont ezuttal hiába várta, hogy a csendőrök ismét elaludjanak.

A kiküldött járőr kb. másfélóra múlva tért vissza Asztalos lakásáról. Ez az idő teljesen elég volt Sprock őrmesternek, hogy kipihenje magát és meghallgassa a járőr jelentését.

Ennek során kiderült, hogy Asztalos Lajosné előadása ellenkezik a férjével, mert amíg Asztalos Sprock őrmester előtt úgy nyilatkozott, hogy kérdéses éjszaka egyszer sem hagyta el lakását, addig Asztalosné — ki egyébként férje elfogásáról semmit sem tudott — úgy emlékezett, hogy férje azon a bizonyos éjszakán két ízben künn járt a lakásról. Az asszony még hozzá tette, hogy férje éjszakánként egyszer-kétszer rendszerint széjjel szokott nézni a kastély és gazdasági épületek táján, hogy nem-e járnak tolvajok. Asztalos 5 éves kislánya előtt elővette a járőrvezető a helyszínen talált fokost és megkérdezte a kislányt, nem tudja-e kié az.

A kislány erre a kérdésre határozottan rávágta:

»Az édesapámé!«

A megejtett házkutatás során talált a járőr egy viseltes rövid téli kabátot, melyen vérnyomokat nem látott ugyan, de megállapította, hogy annak belső zsebe át van szakítva és pedig úgy, hogy ha a fokost a zsebbe behelyezik, akkor a nyél a kiszakított részen keresztül a bélésen át leér pontosan a kabát alsó szegélyéig.

Mindezeket Sprock őrmester végighallgatta, azután másnap, azaz szerdán reggel újból Asztalos kikérdezéséhez fogott.

A gyanúsított megismétlődő tagadásával szemben egymásután hozta fel a súlyosabbnál súlyosabb bizonyítékokat. Mikor a somfanyelű fokos került szóba és Sprock őrmester idézte Asztalos kislányának kijelentését, hogy a fokos az apjéé, Asztalos zokogásba tört ki: »Hagyjon őrmester ur, beismerem, én öltem meg az öreg Füköt!«

»De ne tessék hinni, tette mindjárt hozzá, hogy azért öltem meg, mintha állására vágyódtam volna, hanem azért, mert az öreg súlyos szemrehányásokkal illetett, mikor az uton hazafelé mentünk, hogy én nem vigyázok eléggé a tolvajokra s hogy miattam történik annyi lopás az utóbbi időben. Szóváltás támadt köztünk, az öreg durván sértegetett, mire én a fokosommal fejbevágtam. Mikor összeesett, nagyon megijedtem, beszaladtam a lakásomba s nem is jöttem ki onnan reggelig.«

Sprock őrmester nyugodtan végighallgatta a gyanúsított előadását, majd így szólt hozzá:

»Asztalos! Maga előbb sirni kezdett és én azt hittem, hogy magában a jobb érzésnek egy szikrája feltámadt és lelkiismeretén könnyítendő, el fogja nekem mondani őszintén, hogyan történt az eset. Most azonban látom, hogy hazudik. Nem marad más hátra, ki fogom eszközölni, hogy a koporsót ne tegyék földbe, kivesszük újból az öreg Fükő holttestét s akkor majd megláthatja, hogy őt nem egy, de két hatalmas fokoscsapás érte, az ütések pedig nem előlről, mint az civakodásoknál szokás, hanem hátulról, orozva érték az öreget. Nem is ijedt meg maga annyira, hogy egész éjjel nem mert kimozdulni a lakásáról, de kétszer is kijött megnézni, vajjon csakugyan halálosak voltak-e az ütések. S hogy biztos legyen dolgában még egy lapos ütést mért az öreg nyakára, amely zuzódást okozott a hátgerinc felső részén. Így volt Asztalos Lajos!«

»Ugy!« susogta alig hallható hangon Asztalos, »tessék békét hagyni!«

Megbilincselve szállították szerdán délelőtt a gyilkost a rimaszombati ügyészség fogházába.

Tettéért 15 évi fegyházbüntetést kapott.

Somogyi Mihály hadnagy melegen rázta meg őrsparancsnoka kezét: »No, Sprock, derekas munkát végzett ismét, majd gondoskodom, hogy fent is tudomást szerezzenek róla!«

KÜLFÖLDI CSENDŐRSÉGEK

A jugoszláv csendőrség.

(16. közlemény).

Ha a járőr mellett gyanusnak látszó egyén megy el, a járőr megállítja és meggyőződik arról, hogy kivel van dolga s ha ok van rá a fent leírt módon kell az elfogást eszközölni.

Az olyan egyént, kin a járőr semmi gyanusat nem vesz észre, békességben és megállítás nélkül kell továbbengedni.

13. A csendőrök eljárása, ha nappal vagy holdvilágos éjjel szándékoznak megállítani a haladásban lévő vagy már álló gyanus egyéneket, akik gyalog, kocsin vagy lóháton utaznak.

A gyanus egyének megállításánál nyílt terepen, uton vagy erdőben nem szabad a csendőrnek másképen közeledni, mint kész helyzetbe vett puskával, tekintet nélkül arra, hogy ezek az egyének föl vannak-e fegyverezve vagy sem, tulközel pedig sohasem lépjen hozzájuk.

A terephez és a helyi viszonyokhoz képest a járőr a megállított egyénektől három-négy lépésre áll meg, a puskát kész helyzetbe véve. A járőrvezető ezután erős hangon kiáltja: »Állj! Ne mozduljanak!« s ha föl vannak fegyverezve, még hozzáteszi: »Aki megmozdul, lelövöm!«

Ha az igazoltatandók közül valaki fegyverrel van fölfegyverkezve, a járőrvezető feléjük kiáltja: »Tegyék le a fegyvert! Ei a fegyvertől, különben löni fogok!«

Ha a járőrvezető felhívásának engedelmeskednek, a járőr a letett fegyverhez közeledik és elkéri az okmányokat, melyeket valamelyik igazoltatandónak kell összeszedni és a járőrvezetőnek átadni.

A járőrvezető azonban ennek sem engedi, hogy tulközel jöjjön hozzá, hanem elrendeli, hogy előtte három

Jugoszláv csendőr laktanya az albán határon.

lépésre álljon meg. Erre a járőrvezető jobbkezevel úgy fogja át a puskáját, hogy a szurony az ellenfél mellének legyen szegezve. Most a járőrvezető bal lábával egy lépést előre tesz, testsúlyát előre hozva, kinyújtott bal kezével elveszi az iratokat s ahogy azokat elvette, felszólítja az igazoltatandót, hogy menjen vissza társaihoz.

A járőrtárs ez alatt kész helyzetben tartott puskával figyel az igazoltatandót.

Ha a megállítottak elfogása válik szükségessé, az előgásira vonatkozó rendszabályok szerint kell eljárni.

Ha a felvegyezett igazoltatandók közül valamelyik a járőrvezető felszólítására vonakodna letenni a fegyvert, abban a pillanatban, amikor fegyverét a csendőrré irányítja, le kell lőni.

Kocsin vagy lóháton utazók igazoltatása esetén a járőr tagjai együtt maradnak és pedig a kocsi, illetve a lovas bal oldalán s ha észreveszik, hogy az utasok nem akarnak megállni, a járőr vezetője alkalmas pillanatban odaugrik, a lovat kantárszáránál megfogja és ezzel az illetőket megállásra kényszeríti, míg a másik csendőr kész helyzetbe vett puskával megakadályozza a járőrvezető ellen intézett támadásokat.

Ha éjjel kell valakit igazoltatni, akkor az őrzővezetője feléje kiáltja: »Allj, itt csendőrök!« »Kicsoda Ön?« Továbbiakban pedig a fent leírt módon kell eljárni.

A járőrszolgálatban levő csendőrök sokszor jutnak abba a helyzetbe, hogy igazoltatniuk kell utasokat, szökevényeket stb.

Az igazoltatásoknak az a céljuk, hogy ezek az emberek mutassák meg, kicsodák s eszerint járjon el a csendőr.

Nem feledkezvén meg a szükséges óvatosságról, a járőrvezető az ilyen egyéneket ezen szavakkal állítja meg: »Allj! Kicsoda Ön?« A puskákat lábhoz véve vagy a viszonyokhoz mértén célra tartva, a csendőrök az igazoltatandótól három-négy lépésre helyezkednek el, elvégzik a szükséges kikérdezéseket s az igazolásra vont egyént utjára engedik, ha kellőleg igazolni tudta magát.

Ha a csendőr valami gyanusat vesz észre, de még figyelfésre van szüksége, egy ideig, amennyire lehetséges, észrevétlenül a közelben kell állania és jól figyelnie arra, hogy mi történik.

Magától értetődik — ha valahol a halogatás veszélyt jelentene —, hogy a csendőrnek minden alkalommal azonnal segítségére kell sietnie, ha kár vagy veszély van kilátásban s közbelépésevei azt elháríthatja vagy legalább is csökkentheti.

A csendőrnek igen elővigyázatosnak kell lennie. Az igazoltatásnál és közbelépéseinél egyrészt arra kell vigyázni, hogy semmit el ne hamarkodjon, másrészt pedig tudnia kell, hogy mikor kell közbelépnie.

14. Gyanus egyének igazoltatása éjjel, ha azok tűz körül vannak.

Mezőn vagy erdőben éjjel rendszeren tűz körül töltik az időt pásztorok, munkások, tolvajok, betörők és rablók.

Ezek igazoltatásánál a következőkép kell eljárni:

Közeledés a tűzhöz mezőn vagy erdőben éjjel igen veszedelemes lehet. A siker főfeltétele a legnagyobb nyugalom és csend.

Ha az idő szeles, akkor a járőr széllel szemben közeljék és pedig eleinte lassú, de rendes léptekkel, később halk lépésekkel s végül szükség esetén a földön kúszva, de mindig minél jobban megvédett útvonalon és kész helyzetbe vett puskával. Olyan közel kell jutni észrevétlenül a tüzhöz, hogy mindent megtekinthessen és meghallhasson, ami a tűz körül történik, de hogy a járőrt ne vegyék észre.

Amikor a járőr a tűz közelébe ér, mindegyik csendőr egy-egy igazoltatandót figyel, a járőrvezető pedig odakiáltja: »Senki ne mozduljon! Itt csendőrök. Aki megmozdul, lelövöm!« Ezután pedig a 7. pontban leírtak szerint kell eljárni, azzal a különbséggel, hogy az igazoltatandóknak nem szabad a tüztől eltávolodniuk, mert a sötétségben a csendőroktől könnyen megszökhetnek.

Ez alkalommal szükséges a csendőröket arra figyelmeztetni, hogy a fennálló rendszabályok szerint a köznyugalmat nem szabad löfegyverhasználattal zavarniuk, ha szökésben lévőket kell elfogniuk, tekintet nélkül arra, hogy azok föl vannak fegyverkezve vagy sem. Csak jogos önvédelem esetén, vagy pedig akkor szabad löfegyvert használniuk, ha a hatóság valakit mint veszélyes gonosztevőt vagy rablót jelöl meg, a csendőrök felismerik, az illető pedig elszólításukra nem akar megállni s amellet megállítására más mód nincs.

15. A csendőrök eljárása, amikor több egyén csoportosul, hogy a közbékét és rendet megzavarják.

Ha a parancsnokság vagy valamelyik járőr észreveszi, hogy sok ember gyűlt egybe abból a célból, hogy a közbékét és rendet megzavarja, kötelessége, hogy elsősorban jól ítélje meg, hogy a rendelkezésre álló csendőrerővel fenn tudja-e tartani és vissza tudja-e állítani a békét és rendet. Ha a parancsnok vagy a járőrvezető meggyőződik, hogy a jelenlevő csendőrségnek nem áll módjában, hogy a csoportosulást leszerelje vagy szétkeresse, ebbe nem kezd bele, hanem a hatóságokat értesíti és a legközelebbi csendőrpáncsnokságtól, katonaságtól stb. segítséget kér. Amíg a segítség meg nem érkezik, kötelessége a csendőrségnek, hogy segítségére siessen annak, aki ellen a csoportosulás tulajdonképpen irányul vagy általában aki veszélyben van.

Igy pl. egy járőr ké tagjának, akik járőrszolgálatban egy helységben észreveszik, hogy a községi előjáróság biztonságát a csoportba verődött lakosság veszélyezteti, első kötelessége, hogy küldöncöket küldjön a hatóságokhoz és a környéken levő csendőrpáncsnokságokhoz, ezután pedig arról gondoskodjanak akár csellel, akár nyílt fellépéssel, hogy utat törjenek maguknak a községhez és segítségére siessenek a veszélyben lévő hatósági közegeknek s a körülmények szerint a bejárat és ablakok elállásával védelmezzék azokat mindaddig, amíg segítség jön és az a békét és rendet visszaállítja.

Erős csendőrrészeknek is így kell eljárniuk, ha azok parancsnoka megtudja, hogy a rendelkezésre álló erők nem elegendők arra, hogy a csoportosulást megszüntessék.

Ha a parancsnok meg van róla győződve, hogy a rendelkezésére álló erőkkel szét bírja osztani az összegyűlt lakosságot minden segítség nélkül, a szolgálat szabályai értelmében az állomás összes csendőreivel személyesen tartozik résztvenni ebben a ténykedésben.

Ilyen esetben a parancsnok és csendőrei töltött puskával és elegendő tölténnyel a csoportosulás helyére sietnek, attól 20—30 lépésnyire egy sorban s a lehetőség szerint védet háttal felállanak.

Az osztag vezetője felszólítja a tömeget »a törvény nevében«, hogy oszadjon szét és menjen haza s egyidejűleg figyelmeztet az erőszakos ellenállás következményeire.

Kisebb csoportosulásoknál, amikor az ellenállók nincsenek löfegyverrel fölfegyverkezve, elszánt szuronyos támadás elegendő lesz arra, hogy az ellenállók szétfussanak és hogy a rend visszaállíttassék; a vezetőket később el lehet fogni s velük szemben el lehet járni.

Szuronytámadásokat gyenge csendőrosztagok vagy járőrök ne intézenek nagyobb számú vagy löfegyverrel fölfegyverkezett és felizgatott tömeg ellen, mert ilyen támadásoknál a csendőrök juthatnak bajba.

Ilyen esetekben az a feladata a csendőrnek, hogy még ha csak bizonyos fokig is, de amíg megerősítésül segítség érkezik tartsák féken a tömeget és nyújtsanak védelmet azoknak, akik a legnagyobb veszedelembe vannak.

(Folytatjuk.)

HIREK

Dicséretes: A m. kir. csendőrség felügyelője a budapest I. csendőrkerület állományában *Galamb József* lovas hadnagyot, 12 évi szakasziparancsnoki működése alatt ugy közbiztonsági szolgálat terén, mint örseinek helyes vezetése és alárendelt legénységének nevelése körül kifejtett buzgó és kiváló tevékenységéért; *Kéri János* tiszthelyettest hosszú csendőrségi szolgálata alatt, különösen pedig az utóbbi években irodai szolgálatban kifejtett példásan buzgó és kiváló működéséért; *Hatházi Dénes* tiszthelyettest, 17 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt ugy a közbiztonsági szolgálat, mint alárendelt legénységének nevelése, kiképzése és vezetése terén kifejtett igen buzgó és eredményes tevékenységéért; *Bertha Miklós* tiszthelyettest hosszú csendőrségi szolgálata alatt tanúsított példás magatartásáért, a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett buzgó és eredményes tevékenységéért, valamint előjáró őrsparancsnokának mindenkor hathatós támogatásáért; *Varga Kálmán* tiszthelyettest, mert mint gödöllői őrsparancsnok, egy, a bécsi kommunista központ által szervező és összekötő feladattal Magyarországra s éppen a Kormányzó Ur Öfömlétsége nyári tartózkodási helyére kiküldött veszélyes kommunistát kiváló éberséggel, körültekintéssel és szakértelemmel teljesített megelőző szolgálat eredményeként elfogott s általában a kommunista mozgalom meggátlása terén példásan kezdeményező és igen eredményes tevékenységet fejtett ki; *Kovács János* törzsőrmestert, mert mint ügyészi segédmunkás igen nagy buzgalommal, kiváló tevékenységet fejtett ki. Az ügyvitel kezelői részében nagy szorgalommal és kitartással, igen értékes szolgálatokat teljesít; *Varajti Antal* tiszthelyettest hosszú csendőrségi szolgálata alatt, különösen őrsparancsnoki minőségben tanúsított példás magatartásáért, buzgó, odaadó működéséért és mozgalmas őrsének minden irányban kiváló vezetéséért. — A m. kir. pécsi IV. csendőrkerület állományában pedig *Fábos Mihály* alhadnagyot, közel 35 évi csendőrségi szolgálata, különösen pedig 20 évi szakasziparancsnoki működése alatt tanúsított példás magatartásáért, alárendelt legénységének minden irányban helyes neveléséért, valamint a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett igen buzgó és eredményes tevékenységéért; *Szász Dénes* alhadnagyot 33 évet meghaladó csendőrségi szolgálata, különösen pedig 15 évi szakasziparancsnoki működése alatt tanúsított példás magatartásáért, alárendeltjeinek hazafias és katonás neveléséért, örseinek helyes vezetéséért, valamint a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett fáradhatatlan, buzgó és

eredményes tevékenységéért; *Krommer Alfréd József* tiszt-helyettest 28 évi csendőrségi szolgálati ideje, különösen pedig 11 évi szakasparancsnoki működése alatt tanúsított mintaszerű magatartásáért, őrsparancsnokainak vezetése, alárendeltjeinek hazafias és katonás nevelése körül szerzett érdemeiért, valamint a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett igen eredményes tevékenységéért; *Vad István* tiszt-helyettest sorozatosan elkövetett 15 rendbeli szövevényes magzatelhajtásnak kényes körülmények között fáradhatatlan szorgalommal, 415 órai igen leleményes nyomozás során történt teljes eredménnyel járó kiderítéséért; *Szabó Béla* g. tiszt-helyettest hosszú irodai szolgálati beosztásában alapos szak-tudással, fáradhatatlan buzgalommal, igen lelkiismeretes teljesített kiváló szolgálataiért; *Lóránt Ferenc* g. tiszt-helyet-test, mint gazdasági hivatalba beosztott segéd munkásnak lelkiismeretes, fáradhatatlan és hasznos, előjáróit hathatósan támogató kiváló munkásságáért; *Karkesz Nándor* alhadnagyot 29 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje, különösen pedig 11 évi szakasparancsnoki működése alatt a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett buzgó és eredményes tevékenységéért, őrsparancsnokainak helyes vezetéséért, valamint alárendeltjeinek hazafias neveléséért; *Barók József* tiszt-helyettest 27 évi csendőrségi szolgálati ideje alatt — legutóbbi években szakasparancsnoki minőségben — rátermettséggel és szaktudással párosult buzgalommal kifejtett minden irány-ban kiváló működéséért; *Kling Béla* tiszt-helyettest közel 26 évi csendőrségi s ebből 10 évi irodai szolgálata alatt kifejtett lelkiismeretes, fáradhatatlan, kiválóan buzgó és igen értékes tevékenységéért; *Koó József* tiszt-helyettest, mert mint bírósági, majd ügyészi és *Pfeiffer Ferenc* tiszt-helyettest, mert mint ügyészi segéd munkás szolgálati kötelemeket fárad-ságot nem ismerő szorgalommal, szaktudással és igen nagy lelkiismeretességgel látták el; *dicsérő okirattal* látta el. — A m. kir. budapesti I. csendőrkerület parancsnoka *Boros István* tiszt-helyettest és *Vincze Antal* törzsör mestert hosszas

csendőrségi szolgálati idejük alatt tanúsított odaadó és igen eredményes tevékenységükért *dicsérő okirattal* látta el. —

A m. kir. budapesti I. csendőrkerület parancsnoka *Koller Dezső* tiszt-helyettest hosszabb irodai alkalmazásban kifejtett és előjáróit hathatósan támogató lankadatlan szorgalmáért, igen buzgó és eredményes tevékenységéért, valamint minden-kori példás magatartásáért *nyilvánosan megdicsérte*. — A m. kir. pécsi IV. csendőrkerület parancsnoka *Horváth And-rás I.* és *Arros Sándor* alhadnagyokat, *Jancsó István*, *Turi József*, *Nagy Károly* és *Marosi Gyula* tiszt-helyetteseket hosz-szas csendőrségi szolgálatuk alatt a közbiztonsági szolgálat, továbbá mint szakasparancsnokok alárendeltjeiknek nevelése, oktatása és fegyelmezése terén, odaadó és eredményes tevé-kenységükért; *Mészáros János IV.*, *Mészáros József I.*, *Bódi János*, *Trombitás Gyula*, *Bitai Mózes*, *Varga Lajos*, *Bara-nyai János II.*, *Nádasdi Sándor*, *Béres József*, *Büki János*, *Simon István I.*, *Szabó János V.*, *Zsemeri Miksa*, *Pábori Lőrinc*, *Szarka Ferenc*, *Kelemen Károly*, *Balogh Imre*, *Du-man János*, *Lakatos Pál*, *Csomós János* és *Iványi József* tiszt-helyetteseket hosszas és eredményes csendőrségi szolgálataikért, továbbá mint őrsparancsnokok alárendeltjeiknek neve-lése, oktatása, fegyelmezése és befolyásolása terén tanúsított lankadatlan szorgalmukért; *Fülöp János* tiszt-helyettest, mert mint a pécsi iskolaparancsnoksághoz beosztott segédoktató az ujoncok kiképzésénél igen eredményesen működött közre, a reá bízott szolgálati kötelemeket teljes odaadással és szak-tudással a legnagyobb szorgalommal végezte, előjáróit min-denben és minden körülmények között teljes odaadással ered-ményesen támogatta; *Kovács István*, *Nagy József IV.*, *Libár János*, *Keller Péter* és *Nagy Péter I.* g. tiszt-helyetteseket, mert mint osztály gazdasági hivatali segéd munkások szol-gálati teendőiket igen nagy szaktudással, lankadatlan buz-galommal és odaadással végezték, előjáróikat mindenben eredményesen támogatták; *Szöcs István II.*, *Nagy Mihály*, *Zselczen János*, *Csiszár Gáspár* és *Imre Gábor* tiszt-helyet-

Egyedüli magyar hangszergyár az országban!

Általánosan elismert! Világmarka! Hegedű, tárogató, harmonika és az összes vonós és fúvós hangszerek. Romlott hangszerek javítása. Zenekarok felszerelése közvetlen a gyári áron. Árajánlatot ingyen küld az

Első Magyar Hangszergyár STOWASSER

kir. udvari szállító, a Rákóczi-tárogató feltalálója. — **Bpest, II., Lánchíd-u. 5.**
Alapítatott: 1770. évben. **Csendőröknek kedvezményes részletfizetés!**

Világhírű

„Styria“ kerékpárok

és elsőrendű

„HUNTER“ gépek

összes alkatrészek. Legolcsóbban kedvező fizetési feltételek mellett szállít

DEMÉNYI ÉS FIA CÉG

BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRUT 4.

Kérjen árjegyzéket kerékpárokról, varrógépekről, gramofonokról.

A Csendőrségi Lapokban

csak olyan teljesen megbízható cégek hirdetéseit közöljük, amelyekről olvasóink bizalommal vásárolhatnak. Annak a cégnek a hirdetését, amely ellen a legkisebb jogos kifogás merül fel, azonnal töröljük, miért is kérjük olvasóinkat, hogy minden felmerült panaszt velünk közölni sziveskedjenek.

FEGYVEREKET ÉS TÖLTÉNYVEKET

szállít
juttatja:

KNÉBL FERENC puskaműves
Budapest, Baross-utca 17/cs.
— ÁRLAP 40 FILLÉRELLÉNÉBEN —

teseket az utóbbi időben a közbiztonsági szolgálat terén elért igen szép eredményeikért, továbbá, mert mint őrsparancsnokhelyettesek őrsparancsnokaikat minden körülmények között teljes odaadással támogatták; *Váradi Mihály* tiszthelyettest hosszas és eredményes csendőrségi szolgálatáért, de különösen az utóbbi időben a közbiztonsági szolgálat terén elért igen szép eredményeikért; *Kálmán Vendel, Vas Árpád, Pál József I., Hegedüs György, Belák Pál, Tuska János, Császár Mihály I., Kovács Ferenc I., Veres Balázs és vitéz Balogh Mihály* törzsőrmestereket, *Szegedi Imre, vitéz Tarzsó Sándor és Gyurákovics Imre* őrmestereket, *Nagy István XIII.* csendőrt, *Németh János III., Katzberger István, Takács Ignác, Bartók Balázs, Tamás István és Macsinik István* törzsőrmestereket, *Palkó József és Szabó Imre* őrmestereket, *Vörös Gyula és Kovács Lajos II.* törzsőrmestereket a közbiztonsági szolgálat terén a legutóbbi időben tanúsított ernyedetlen szorgalmuk és kiválóan eredményes működésükért, illetve az elért igen szép eredményeikért; *Gyurka József* őrmestert a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett szorgalmáért különösen a kihágások üldözésénél elért igen szép eredményéért; *Csikvár Imre* csendőrt azért, mert 1927 aug. havában *Vizvár* község alatt lábgörcs következtében egy vízbefulladásnak kitett polgári egyént félelmet nem ismerő bátorsággal a Dráva folyóból kimentette, *dicsérő okirattal* látta el; — míg *Nagy Vince, Farkas Lajos és Lakatos György* törzsőrmestereket, *Korcsok József, Tkálcsevis Ferenc, Szomor István, Horváth Gyula I., Szabó Sándor II., Pesti István I., Hoffmann Viktor, Luft József I., Krémer Gyula és Kiss Sándor* őrmestereket, *Mándó Lajos, Herczeg István, Vajda József II. és Szerecz József* csendőröket, *Pál József II.* törzsőrmestert, *Bujáki Antal, Fekete Lajos, Németh Mihály III., Magyar Sándor és Szabó Sándor* őrmestereket, *Teplán Ferenc, Sándor István I., Bánóczi István és Bendekovics Andor* csendőröket, *Béndek József* törzsőrmestert, *Jentetics István, L. Tóth István, Tóth Imre és Szajkó Viktor* őrmestert, *Takács István IV., Dobó Vince, Németh János VII., és Papp István* csendőröket, *Kaffka János, Varga*

István III., Fejér András törzsőrmestereket, *Horváth József V., Bartha Lőrinc, Giczi Ferenc és Goják Benedek* őrmestereket, *s Takler József* csendőrt a közbiztonsági szolgálat terén a legutóbbi időben kifejtett buzgalomukért és eredményes tevékenységükért, *Virág Lajos* törzsőrmestert, *Darabos Lajos és Werkmann Simon* őrmestert, *Paulech Tamás* törzsőrmestert a közbiztonsági szolgálat terén, de különösen a kihágások üldözésénél elért eredményükért, *Szigyártó Lajos és Arany Miklós* tiszthelyetteseket hosszas csendőrségi szolgálatuk alatt a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett tevékenységükért; *Körösi D. József* tiszthelyettest, *Sipöcz Viktor és Karafa István* őrmestert, mert mint irodai segéd munkások teendőiket nagy buzgalommal, teljes odaadással végezték, előjáróikat mindenben eredményesen támogatták, *Sárközi János* tiszthelyettest, mint a kaposvári iskolához beosztott segédoktatót és ujoncképzőt, mert teendőit odaadással és szakértelemmel végezte, alárendeltjeinek kiképzése, oktatása, nevelése és fegyelmezése tekintetében igen nagy buzgalmat fejtett ki, nyilvánosan megdicsérte.

Baleset. *Cseh Antal* mecsekszabolcsi őrsbeli törzsőrmester augusztus 2-án, szolgálaton kívül, kerékpárjáról leest. Agyrázkódást, koponyatörést szenvedett és 5-én a pécsi honvéd és közrendészeti kórházban meghalt.

A Kihágások Kézikönyve. *Dr. Élthes Gyulának* a kihágásokról írt, a belügyminiszter ur által terjesztésre engedélyezett s a legutóbbi számunkban ismertetett kézikönyvét a szerző címén: Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 35. III. 8. lehet megrendelni. A mintegy 350 oldalas, tehát a tervezettnél is bővebb zsebkönyv ára a csendőröknek kedvezményesen, félkemény borítólappal 4, teljes vászonkötésben 5 P. A könyv szétküldése e hó közepén feltétlenül megkezdődik.

A csehszlovák csendőrség elkészült a cigányok összeírásával. A kassakörnyéki emberevő cigányok bűnpöre alkalmából a csehszlovák kormány elhatározta, hogy Prágában központi kőbőrcigány-nyilvántartót állít fel. A nyilvántartó felállításának előmunkálatait a csehszlovák csendőrség prágai

Csendőrségi szállító!

Khaki posztó, Loden, szintartó gyapju, a legerősebb strapára, méterje	— — — — — 16.80 P
Ugyanaz „Herkules Loden” minőségben	— — 19.50 „
Khaki kammgarn, szintartó, tiszta gyapju	— — 18.50 „
Ugyanaz extra finomban	— — — — — 25.60 „
Csendőrkalap-toll, valódi kakastoll, csak dupla, dus kivitelen van raktáron, tollforgókkal együtt	8.80 „

a 39 év óta fennálló és a csendőrségnél elismert

M Á R E R

egyenruházati intézetében

Budapest, VIII., Baross-tér 9.

a Keleti p.-udvar érkezési oldalán, a Baross-szoborral szemben.

Telefon : József 321—78.

FIGYELEM! A legmesszebbmenő fizetési feltételek!
Egyenruha-szabóságom és sapkaműhelyem a helyszínen személyes szakképzett vezetésem mellett működik.

JANINA CLUB hüvely 100 drb. 30 fill.
JANINA CLUB hüvely 200 drb.

1 dobozban 50 fill.

JANINA EXTRA hüvely, különlegesség, 1 dobozban 200 drb. 100 fill.

JANINA parafás végű hüvely 100 drb. 40 fill.

JANINA 1-es hüvely, vékony 100 drb. 30 fill.

LE MARCHAND aranyvégű hüvely 100 drb. 40 fill.

JANINA PÁPIR 60 drb. 8 fill.

Összes rendszerű

ÍRÓGÉPEK

jutányos árban, részletre

VASS JÁNOS műszerész

IV., Irányi utca 4.

Telefon : J. 451—04.

központi nyomozóosztálya végezte el valamennyi csendőr-
 örs segítségével. A csendőrörsök parancsot kaptak az örs-
 körletükben éppen ott levő kóborcigányok összeírására. Az
 összeírás alól való kibuvást azzal akadályozták meg, hogy
 minden cigány a csendőrségtől kapott személyazonossági
 igazolványt köteles felmutatni, melyet csak az összeírt cigá-
 nyok kaphatnak. Amelyik kóborcigánynak ilyen igazolványa
 nincs, azonnal letartóztatásba kerül. Az igazolvány nélkül
 vándorlási lehetőségük sincs többé a cigányoknak, mert a
 csendőrök a jövőben minden egyes tartózkodási helyen kö-
 vetelni fogják az igazolványokat. A személyazonossági ig-
 azolványok fényképpel és ujjlenyomattal vannak ellátva, csere-
 berelésük tehát lehetetlen. A csendőrörsök most július végére
 készültek el a cigányok személyösszeírásával. A prágai köz-
 ponti csendőrségi nyomozóosztály hivatalos közlése szerint
 kereken 20.300 vándorcigány van ma Csehszlovákia terü-
 letén, akik a csehországi Eger és a ruszinszkói Ungvár
 között járják a köztársaság területét, érzékeny károkat okozva
 a lakosságnak nem egy helyen. Az összeírás alkalmából
 nem vették fel a Felvidék és az Erdőskárpátok (Szlo-
 venszko és Ruszinszko) kevészsámu, már letelepedett cigány-
 ságát. A csehszlovák közigazgatás és a csehszlovák csend-
 őrség kíváncsian várja, hogy ezen a módon lehetséges lesz-e
 a vándorösztone által hajtott 20.300 cigányt érdemlegesen
 ellenőrizni, letelepedésre birni s a társadalom hasznos tag-
 jaivá tenni. A csehszlovák csendőrség által végrehajtott
 összeírásról s az ott kiadott kóborcigány-személyazonossági
 igazolványokról nemcsak mint érdekes cigányügyi intézke-
 désről adunk számot, hanem azért is, mert a kóborcigá-
 nyok természetét ismerve, nem tartjuk lehetetlennek, hogy
 a folytonos nyilvántartás elől nagyobb mennyiségben hozzánk
 szöknek át az igazolványokat és letelepitési törekvéseket
 nem szenvedhető csehszlovákiai kóborcigányok. Reméljük
 azonban, hogy a mi rendezett viszonyaink is rövidesen el-
 veszi kedvüket az itt tartózkodástól. Végeredményében való-
 színű, hogy a züllött, zürzavaros román közigazgatásnak

lesz szerencséje a megbolygatott kóborcigányok hosszabb
 vendégszerepléséhez.

Házasságot kötöttek: A m. kir. pécsi IV. csendőrkerület
 állományában: Szabó Lajos II tiszthelyettes Tautner Juli-
 annával Karádon; Bakos Miklós törzsörmester Mezei Erzsé-
 bettel Gyulán és Máté Mihály örmester Irégi Ilonával Nagy-
 berényben.

Eladó egy keveset használt, teljesen jó »Mignon« írógép
 120 pengőért, részletre is. Érdeklődők irjanak Pupos Imre
 örmester címére: Csendőrörs Veszprém.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Olvasóink szíves figyelmébe!

Cikkét nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bár-
 kitől elfogadunk s azt közlés esetén megfelelően hono-
 ráljuk. Kéziratokat nem adunk vissza. A közleményeket
 kérjük az ivnek csak az egyik oldalára, lehetőleg fél-
 hasábosan és írógéppel vagy legalább is olvasható írás-
 sal írni. Kéziratok sorsárol csak a szerkesztői üzene-
 tek között adunk felvilágosítást, azért kérjük mindig
 megírni, hogy milyen jelige alatt válaszoljunk. Ha jelige
 nincs megjelölve, a szerző nevének kezdőbetűit és lak-
 helyét tüntetjük fel. — A szerkesztői üzenetekben min-
 denkinek válaszolunk, levélben senkinek, válaszbélyeget
 tehát felesleges beküldeni. Jeligéül kérjük kisebb hely-
 ségek neveit választani, mert a gyakran használatos
 jeligékből származó félreértéseket csak így lehet elke-
 rülni. — Büntetőjogi vonatkozású vagy közérdekű csend-
 őrségi kérdésekre a Csendőr Lekszíkon rovatban vála-
 szolunk. Az előfizetést kérjük pontosan megújítani, mert
 a felszólítás költségét külön felszámítjuk. — A hozzánk
 intézett leveleket így kell címezni: „A Csendőrségi Lapok
 szerkesztőségének, Budapest I. ker., Vár, Országház
 utca 30. szám“.

Sz. M., Hercegszántó. Reménye lehet a nyugdíj folyósi-
 tására az 1925. évi 7000/M. E. sz. kormányrendelet 116.
 pontja alapján abban az esetben, ha a magyar állampolgár-
 ságát beigazolja. Az illetékes magyar követségtől kell be-
 szerezni — természetesen saját érdekében a lehető leggyor-
 sabban — egy igazolványt arról, hogy az átsatolt területen
 tartózkodási ideje alatt (ezt pontosan fel kell tüntetni:
-tól-ig) magyar hazafiasság szempontjából maga-
 viselete ellen kifogás nem merült fel. Ennek az igazol-
 ványnak megszerzése után azonnal jöjjön át Csonkamagyar-
 országra s itt a belügyminiszter urhoz (VI. b. osztály) azon-
 nal adjon be kérvényt a nyugdíja újbóli folyósítása iránt.

Hegedű
Harmonlum
Tárogató csak itt a valódi
Gimbalom
Harmonika
Clitera

és az összes hangszerek, legjobbak, csakis
 itt a gyárban kaphatók.
 Művészesen javít, legjobb hurokat készít.
 Árjegyzéket ingyen küld

MOGYORÓSSY GYULA m. kir. szab.
 hangszergyára

Egyedüli magyar hangszergyár az országban
BUDAPEST, VII., RÁKÓCZI-ÚT 71.
 Csendőrségnek részletfizetés kedvezmény

Írógépek Remington, Royal, Underwood, Adler, Ideal,
 Monarch és egyéb írógépek havi 20-40 pengő
 részletre is. „Energia“ Alkotmány-u. 31. Mezőgazdák mellett.
TELEFON: 141-05. **TELEFON: 141-05.**

„CORVIN“ BÚTORCSARNOK
Részletre olcsón! Dohány-utca 39.
 A közalkalmazottak bevásárlási forrása.

Akar Ön könnyű szolgálatot?

A volt osztrák-magyar hadsereg és magyar kir. honvédség katonai kerékpárjai:

										STEYR WAFFENRAD (fegyvergyár) 280.— P									
ATMOS-ARBRE	—	—	—	—	—	—	250.—	P	PRAECIOSA-VICTORIA — — — — — 250.— P										
AUTOMOTO-RACAN	—	—	—	—	—	—	270.—	P	VICTORIA-LUXUS (csukaszürke) — — — — — 270.— P										

Az árak teljes felszereléssel együtt értendők raktáromban.

Havi 20.— P részlet mellett 10.— pengővel olcsóbb, korábbi lefizetés esetén lényeges árendemény.

KOVÁCS JÓZSEF kerékpár varrógép, gramofon, sportcikkek,
 alkatrészek, gummiáruk gyári raktára
 Még ma kérjen levelezőlapon részletes ismertetést.

Budapest, VI., Podmaniczky utca 18.
 (Nyugati pályaudvar mellett.)
 Alkatrészek, felszerelések, gummi részletre is.

A kérvényhez csatolnia kell a magyar követségtől a fentiek szerint beszerzett igazolványt és a kérvényben jelentse, hogy magyar állampolgárságát igazoló okmányát később fogja felterjeszteni. Jelentenie kell a kérvényben azt is, hogy hol tartózkodik. A kérvény benyújtása után azonnal kérje a belügyminiszter urtól (II. osztály) a magyar állampolgárságának elismerését. Akármelyik községi elöljáróság pontos felvilágosítást tud nyújtani, hogy a kérvényéhez mit kell csatolnia s milyen úton kell azt benyújtania. Nyugdíjfolyósítás iránti kérelme csak akkor kerül érdemleges tárgyalás alá, ha a magyar állampolgárságát igazoló okmányt a belügyminisztérium VI. b. osztályának bemutatta. A kérelem elintézése még azután is huzamosabb időt fog igénybe venni esetleg hónapokat, mert a nyugdíj folyósításához a pénzügyminiszter ur hozzájárulását is meg kell szerezni, ami természetesen Önnek már nem fog munkát okozni, mert ez hivatalból történik. Az állampolgársági kérvényéhez való csatolás végett mindenestre hozza el magával a maga és atyja születési anyakönyvi kivonatát és a saját házassági anyakönyvi kivonatát. Azt ajánljuk, hogy ne igen késlekedjék.

Gyergyóditró. A 160.100/1926. B. M. sz. rendelet 46. §-a szerint szállodákban és fürdőkben a keresetszerű kéjtelgésnek helyet adni tilos, a kéjtelgést tehát kéjtelgés céljából szállodába vinni nem szabad. Olyan rendelkezés azonban, amely a kéjtelgésnek magánlakásban való vitelét tiltaná és e cselekményt kihágásnak minősítené, nincsen.

Hont m. Szob. 1. Irja meg, hogy a csendőrségi nyugdíját jelenleg élvezi-e. Enélkül nem tudunk választ adni. 2. Ha hatósági bizonyítvánnyal igazolja, hogy a feleségével közös háztartásban él s hogy a mostoha gyermeke ellátatlan, akkor kérheti nyilvántartó gazdasági hivatala útján a belügyminiszter urtól (VI. b. osztály), hogy a családi pótlékokat folyósítsák. 3. Csak abban az esetben, ha újból tényleges szolgálatra alkalmaznák és még három évig teljesítené tényleges szolgálatot.

Cs. L. bíró. Nem a Csendőrségi Lapokban, hanem a Csendőrségi Közlönyben jelent meg a levelében említett rendelet. De azért megmagyarázzuk. Az első esetben az illető megkapja a törvény szerint egyébként illetékes ellátását, a második esetben pedig csak akkor, ha ezt külön kimondják.

K. D. ny th., Szolnok. Olvassa el a Csendőrségi Közlöny 1924. évi 15. számában közölt 127.599/VI. b. 1925. sz. B. M. rendeletet, illetve az önt érdeklő 12. pont d) alpontját. Ha e pontban előírt feltételeknek megfelel, akkor a nyil-

vántartó gazdasági hivatal útján a belügyminiszter urtól (VI. b. osztály) kérheti a családi pótlék folyósítását. Az örökbefogadási okmányt és a gyermek születési anyakönyvi kivonatát a kérvényhez csatolni kell.

Fehér. A képviselőházi őrség létszáma jelenleg be van töltve.

Öreg kuruc. Atköltözködési költség címén a következő térítésekre van igényjogsultsága: Vasuti viteldijra maga és családi pótlékban részesülő családtagjai után, fél III. osztályu jegy ára összegéig személyenként. Ingóságainak teherárúként történt és fuvarlevéllel igazolt szállításáért kifizetett összegre. Ha nős és 2 családi pótlékot kap, az egy havi kitevő összeg kétszeresét, ha pedig 3 vagy ennél több családi pótlékot élvez, egy havi zsoldjának háromszorosát kapja atköltözködési átalány címén. Az ingóságok vasúthoz és vasúttól való elszállítási költségeit ebből az összegből kell saját magának fedeznie. Arra való az átalány, hogy az ilyen kiadások megtérüljenek. Jeligéje egy kicsit kurucos.

77. A Szut. 252. pontját a legszörszálhasogatóbb akarrattal sem lehet úgy magyarázni, hogy a szakasziparancsnok az állomáshelyéről való távozását száriparancsnokának jelenteni ne volna köteles olyankor, ha meglepő szemlére indul. Nem gondolja, hogy a száriparancsnokot a szakasziparancsnok meglepő szemléi meglehetősen érdeklik s hogy a száriparancsnoknak is lehetnek egyes parancsai, megbízásai, amelyeket a szakasziparancsnoknak a meglepő szemléken fogatosítani kell? Különben, hogy a száriparancsnoki befolyásra a szakasziparancsnoki meglepő szemlével kapcsolatban is az utasítás milyen súlyt helyez, az kitűnik a Szut. 587. pontjának utolsó bekezdéséből, amely elrendeli, hogy a szakasziparancsnok a szemléje befejezte után észleleteiről a száriparancsnoknak a helyszínről szolgálati jegyen jelentést tenni köteles még akkor is, ha érdemben nincs mit jelenteni. Ne keressék az utasításokban ilyen betűszolgamódra a szavak közötti látszólagos lyukakat, hanem értsék és érezzék át a szolgálatuk, köteleik lényegét s akkor önmaguk is csodálkozni fognak, hogy ilyen kérdésekben egyáltalában fenn tudnak akadni.

Szerencsés Mihály, Mélykut. Jelentkezzék annál a kerületi parancsnokságnál, amelyiknél leszerelt. Levelében talált 16 f. bélyeget lapunk javára bevételeztük.

Székesfehérvár. Az iskola selyemgubó szüretéről beküldött képet szívesen közölök, ha a háttérrel nyújtó fal nem volna annyira dekorum- és élesen kopott, elhanyagolt. Ez tönkreteszi a szép felvételt.

A Csendőrségi **HIRDETÉSEKEI** Lapok részére

kizárólag **Balogh Sándor hirdetőirodája**
V., Bálvány-utca 12. **vesz fel.** Telefon: Aut. 157—83.
Mindennemű megkeresések erre a címre intézendők.

GÁBOR LAJOS

ÓRÁS ÉS ÉKSZERÉSZ

BUDAPEST, V., LIPÓT-KÖRUT 30.

Elsőrendű német gyártmányu

KERÉKPÁROK és VARRÓGÉPEK

véglegesített csendőröknek előnyös

részletfizetésre kaphatók

Kerékpár-, Varrógép- és Gramofonkereskedés

RÓNA ERNŐ

VI., Podmaniczky utca 71. szám.

Csendőrtisztek, altisztek és azok családtagjai

nyolc havi részletfizetésre készpénzáron a következő cikket kaphatják:

női-, férfi- és egyenruha- szöveteket, bélésarukat, vásznat, sífont, zefireket,	és egyéb vászonárukat, női s férfifehérműveket készen és rendelésre.	törülközőket, abroszokat, kötött és szövött árut, kötött gyermekgarnitúrát,	keztűt, harisnyát, kész kötött kabátokat, függő göny és függönykarméket
---	--	---	---

új, gyárilag sterilizált ágytollat és pelyheket, paplanokat, mindennemű mosókelméket, selymeket, valamint diszpárnákat a

TRIBON Ruházati Részvénytársaságnál, Budapest, VIII. kerület, Üllői-út 14. szám.

Az egyes vásárlások utáni első részletek 1928 szeptember hó 1-ével kezdődnek.

Sóskuti őr. Az ünnepélyről beküldött képek már teljesen elvesztették aktualitásukat, nem közölhetjük, de kép-gyűjteményünkbe tesszük.

Érdeklődő. Valószínűleg a jutasi altisztképző iránt érdeklődik. Részletes felvilágosítást talál lapunk 1925. évi 12. számában a 218. oldalon. Levélében 16 f. bélyeget találtunk, ezt lapunk javára bevételeztük.

Szabolcs. Általános ismeretek tára kapható a Palladis r. t.-nál: Budapest, V., Akadémia-utca 10. Ara 10 P. Fogytán van, siessen, ha meg akarja szerezni, mert új kiadásra nem igen van kilátás a közeljövőben.

B.-Szentandrás. Budapest, I., Kékgolyó-utca 27. Még mindig ápolás alatt van.

Zöld halom. 1. A zsávolyruhákat most adják ki, rövidesen mindenki megkapja 2. Egyelőre sehogyan sem.

Állami rendőrség, Csongrád. A levél helytálló, mai számunkban ennek nyoma van. A figyelmet köszönjük.

Ö. P. Ö. Hogy a napos csendőr köteles-e a tölténytáskákba a töltényeket betenni? Nem gondolkodott azon, hogy üres tölténytáska viselésének értelme egyáltalában nem volna? Ugy látszik, ön azt hiszi, hogy a tölténytáska a napos derekán csak arra jó, hogy a napos csendőrt a többitől meg lehessen különböztetni. A napos csendőr készséget jelent az örsön, akinek minden pillanatban készen kell lennie arra, hogy a puskáját gyorsan kézbe foghassa és szükség esetén használhassa. Hogy csinálja ezt, ha a tölténytáska üres?

Mindent a hazaért. A nevét elfelejtette aláírni, névtelen levélre pedig nem válaszolunk.

H. Gy. A napirend szerint kell a napot beosztani. Más nem irányadó.

Kóka. 1. Nincs felvétel. 2. Hamarosan rendszerint 1 hónap alatt.

Tiszamenti. Névtelen levélre nem válaszolunk.

Diogenes. Válasz a lekszikon rovatban.

Debrecen. 1. A Szut. 284. pont d) alpontja értelmében állandó járőrök részére a szolgálatban töltött idő fele számítható fel szolgálati óraként. 2. Az 1928. évi 14. sz. Csendőrségi Közlönyben közzétett 45.910/eln. VI. c. B. M. rendelet értelmében az ezüst kardbojtot örmesterek és törzsörmesterek is viselhetik.

Jegyzékkönyvecske, Szentlőrinc. A jegyzékkönyvecskébe annyi község adatait kell beírni, ahány község az örskör-ietben van. Természetesen az örs összes jegyzékkönyvecskéiben szerepelnie kell minden községnek. A jegyzékkönyvecskéik elveszítésének gyakorlati értéküket, ha csak egy példány volna belőlük örsönként teljes. Ezt az egy példányt egyszerre csak egy járőr vihetné magával, a többi járőr csonka jegyzékkönyvecskével teljesítené a szolgálatot s természetesen ugyanis venné a jegyzékkönyvecskének hasznát.

Vitakozók, Csolnok. Válasz a lekszikon rovatban.

T. D. örmester Tarján. Válasz a lekszikon rovatban.

Ébredj magyar. Válasz a lekszikon rovatban.

K. J., Somogyárd. Olvassa el a Szut. 334. pontjának a 3. bekezdését. Ott az áll, hogy más fegyver vagy védekező eszköz használata is meg van engedve végső esetben, ha csendőrségi fegyver nem áll rendelkezésre vagy az hasznavehetetlenné válik.

Örsparancsnok, Sárbogárd. A Szut. 524. pontjának 2. bekezdése értelmében a felhívás foganatosítására kijelölt járőr tagjainak nevét, a járőrvezető megjelölésével az örsparancsnok a felhívásra rávezeti és a felhívást az eligazításkor a járőrvezetőnek átadja. Ezt természetesen akkor is meg kell tenni, ha a felhívást foganatosításra olyan járőr kapja, amelyik tulajdonképpen más rendeltetéssel inclul szolgálatba.

MORT poloska-, rovar- és légyirtószesz

Poralakban is kapható
Mintával készséggel szolgál a gyár:

GÖTZL LIPÓT vegyitermékek gyára

Budapest, VII., Cserei utca 14.

12 havi részletre kaphat háló-, ebédlő-,
bútor úriszoba- és konyha-
a legolcsóbbtól a leg-
drágább kivitelig. —o—

BLEIER Rákóczi-út 30. Félelemlet.

BUTORCSARNOK

ERNST GYULA, Budapest, VII., Dohány-utca 33.
(Klauzál-utca sarok) és Dohány-utca 50.

Mindenféle bútorok és lakberendezési tárgyak óriási választékban. A csendőrség tagjainak jutányos ár és kedvezményes fizetési feltételek. Vidékre csomagolás.

Butorhitel

a csendőrség tagjainak Sándor Ignác butoráruháza. Budapest, VI., Dess-wffy-
u. 18-20 (Nagymező-u. és Vilmos császár-
ut között). Szállít
kés; pénzárban kedvező fizetési felté-
lekkel **elsőrendű butorokat.**

FOX
FO
GÖTZL LIPÓT

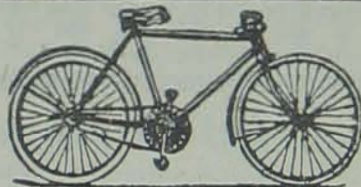
a legjobb szalagos légyfogó

Konyhák és istállók részére
óriás alakban is kapható.

Mintával készséggel szolgál a gyár:

GÖTZL LIPÓT vegyitermé-
kek gyára.

Budapest VII., Cserei utca 14

Több mint 32 év óta a világot uraló ered. angol

The Champion kerékpárokat

Előnyös 20—/4 pengős havi részletre.
Eredeti **Motobécane** francia motorkerékpá-
kat 840 pengőért.

kerékpáralkatrészeket láncot, pedált, nagybani, eredeti gyári árban
nyergeket

külső gummik 6'80, belsőt 2'10 pengőtől. — Kerékpárok 136 P.-től feljebb.
LÁNG JAKAB ÉS FIA kerékpár és motorkerékpárgyártókereskedők

Magyarország legnagyobb, legrégibb és legmegbízhatóbb kerékpár üzlete
Budapest, VIII., József-körút 41. szám.

Alapítva 1869-ben —o— Nagy árjegyzék 700 képpel ingyen

BUTOR részletre **Ó** Budapest **3.**
olcsón VI., **utca**
Postások és rendőrség szállítója.

A világ legjobb hangszerei: hegedű, zongora, harmonika, harmonium, gramofon stb.

Reményi Mihálynál

Budapest, VI., Király-u. 58 — 60

Ófensége Dr. József Ferenc kir. herceg ka-
marái és a Zeneművészeti Főiskola szállítója.

Csendőröknek kivételes részletfizetési kedvezmény.

Minden hangszerről külön-külön árjegyzék díjmentes.

Legény a gáton.

Regény

Írta: BARÉNYI FERENC

(23).

Azután vannak még itt rutének, akik nagyobbára famunkások és medvevadászok. Dolgos, törvénytisztelő, tisztességes nép. Gyönyörű szép szál emberek. Rákóczi hajdani vitéz talpasainak derék ivadécai. Sajnos, azonban ez a nemes emberfajta is pusztul már, mint a szu a tölgyet, a kazáraj őket is kikezdte.

Nehéz szolgálatom lesz itten, de szép hivatásom, hogy a látrokat törvénytiszteletre fogjam és a jókat megmenntsem a bürtől és a pusztulástól.

Legközelebb küldök testvérkémnek havasi gyopárt, Vengige bácsinak meg — akit szívélyesen üdvözlök — zergeszakált a kalapjára. Remélem, hogy levelemben mindenre kitértem, ami érdekli és hogy terjedelmes írásomat egy hecszu levéllel fogja jutalmazni.

Kezeit csókolja hü testvére:
Imre.

Késő délután volt már, amikor Gál Imre a levélírással elkészült. Orájára nézett. Itt az ideje — gondolta magában —, hogy a járőrt szolgálatába vezényeljem, ahogy az örmester ur parancsolta. Odaszólt Czirók Ábelnek és Bus Ambrusnak, hogy készüljenek fel őrjárat leportyázására és aztán bement az őrsirodába. Amíg a szolgálatot előírta, Szirók Ábel és Bus Ambrus felszereltek. Pár perc múlva utrakésszen jelentkeztek. Átadta Czirók Ábelnek az őrjárat lapot és miután kötelességeire figyelmeztette —, elindította a járőrt. Katonásan, feszesen tisztelegtek, amikor kifelé mentek. Czirók Ábel az ajtóban nevetve mondta: »Jó vasárnapunk lesz«.

XXX.

A járőr elment. Gál Imre még egyszer átfutotta a levelet. No, Jolánnak nem lehet panasza, elég bőven írtam. Gondolta és leragasztotta a levelet. Aztán elővette a pénzét, külön tette az aznap kapott zsoldját és megolvasta, hogy mennyi megfakartott pénze maradt a múlt hónapról. Ezt a pénzt a levéllel együtt betette a postatakarékkönyvbe és az egészet zsebre téve, elindult a postára.

Nem kellett messzire menni, mert a laktanya tözsomszéd-ságában, szép virágos kert közepén volt a posta. A csendőrszomszéd-ság nagyon kedvére volt a postamesternőnek, aki, mint főszolgabíró özvegye, már az urától örökölte a csendőrség iránti barátságos hajlandóságot és ezt mint postamesternő még tetézetten érezte, mert különösen amikor jelentős összegű pénztárkészlet volt a postán —, a közvetlen szomszéd-ságban tudva a csendőroket, nyugodtan hajtotta fölönra a fejét.

Bár ő volt a postamesternő, inkább már csak a háztartással foglalkozott és a postán leánya, a szőke Gizi hivataloskodott.

Amikor Gál Imre a postára benyitott, Gizi az íróasztalnál ülve, egy magas oláh paraszttal tárgyalt.

— Kezét csókolom. — Köszönt Gál Imre Gizinek, aki barátságos mosollyal fogadta. Az oláh paraszt feszesen, szinte katonásan állva, tisztességtudón köszönt Gál Imrének és aztán kifogástalan magyarsággal mondta Gizinek.

— Hát akkor kisasszony, mikorára legyenek készen?

— Jó lesz hat órára, János.

— Jó van, nyugodt lehet a kisasszony, itt lesznek pontosan. Kezét csókolom. Jó éjszakát.

ismét olyan feszesen, tisztességtudón köszönt, mint az imént és kemény, hosszú lépésekkel ment ki az ajtón. Gál

Imre megnézte jól, feltűnt neki, hogy milyen tiszta az egész ember. Még a fehér daróruhája is, mint a patyolat. A bajusza magyarosan felfelé pederve, nem olyan, mint az oláh pa asztoké. Gizi észrevette Gál Imre figyelését.

— Jánost nézi, örsvezető ur? Nem ismerte még?

— Nem ismerem, még nem láttam.

— Mihálka János, az egyik postakocsisunk. Oláh fiu. de jóra vái, derék ember. Csendőr volt három vagy négy évig, aztán kilépett és itt a faluból elvett egy oláh lányt, a másik postakocsisunknak — a Vaszinak — a nővérét. Szorgalmas, megbízható ember, csak a családjának él.

— Feltűnt, hogy olyan tiszta és hogy a magatartása sem olyan, mint az oláh parasztoké. Most már értem.

— Különben mivel szolgálhatunk, mi jót hozott örsvezető ur?

— Kis pénzt hoztam a postatakarékba, meg egy levelet.

Gizi az órára pillantott s míg a pénzt bevételezte és az aláírt takarékkönyvet visszaadta Gál Imrének, mosolyogva mondta.

— Igaz, hogy szombat este van s akkor igyekszünk a záróssal, de hát tudja, hogy szeretjük a csendőroket...

— Nagyon kedves, köszönöm szépen.

Gál Imre meghajította magát s aztán a Jolánnak szánt levelet elővette.

— Erre meg egy bélyeget kérek.

Gizi ráragasztotta a bélyeget a levélre és mielőtt a többi levelek közé dobta, elolvasta a címzést. Pajkos mosollyal fordult Gál Imréhez.

— Ejha, hölgyekkel levelezik az örsvezető ur?

Gál Imre nem jött zavarba és nem is hazudott, amikor azt felelte:

— A testvérkém.

— De hiszen más neve van, mint az örsvezető urnak. Mostohatestvére?

Faggatta Gizi, de most sem tudta Gál Imrét zavarba hozni. Nyugodtan válaszolta:

— De olyan, mintha az édes testvérem lenne.

A belső szobából leánykacagás hallatszott ki.

— Ugy látszik, vendégeik vannak. Bocsánatot kérek, hogy éppen ilyenkor alkalmatlankodtam...

— Semmi baj, nem is alkalmatlankodott. Aztán tudja, örsvezető ur, ha mi nem is vagyunk katonák, nálunk postásoknál is az járja, hogy első a szolgálat.

— Azért is van világhire a magyar postának.

— Köszönöm az elismerést a posta nevében is. De hát nem is azért mondtam, hogy hivataloskodjunk, hanem okosabbat mondok, nézzen be kicsit hozzánk.

— Kezét csókolom...

— Csak ne szabadkozzék, hogy nem ér rá, mert úgy sem hiszem el. Szombat este van.

— Igen, ami azt illeti, ráérnék, de éppen hallottam, hogy hölgyvendégeik vannak.

Gizi bezárta az íróasztalt és kijött a ráccsal elrekesztett helyiségből. Huncut mosolygással kérdezte:

— Féi a nőktől?

— Nem félek, de nem tudhatom, hogy nem lennék-e alkalmatlan a vendéghölgyeknek?

— Megnyugtatom, hogy nem.

— Mégis, nem ismernek.

— Lehet, hogy az örsvezető ur nem ismeri, de űk már ismerik látásból és elárulhatom a nagy titkot, hogy égnek a vágytói, hogy személyesen is megismerjék...

— Igazán nem tudom...

— Ne is tiltakozzék. Nem olyan utolsó dolog két ilyen szép lánnyal megismerkedni. Az egyik Eta, a tanítókisasszony.

a másik Szilvia, a pap leánya. Mind a kettő nagyon szép lány.

— Szébbek magánál?

Gizi elpirulva mosolygott és fekete bogárszemében egy csipetnyi kacérság lobbant fel.

— Azt maga döntse el.

Szélesre kitárta az ajtót és betuszkolta Gál Imrét.

— Hölgyeim, itt jön ő, a dicső. A keresztes csendőr.

Gál Imre mélyen meghajolva kezét csókolt a posta tisztviselőnek és bement az Etának meg Szilviának.

Gizi csakugyan igazat mondott, mert a lányok szokatosan érdeklődéssel és kedvesen fogadták. A háziasszony hátréttől helyet mutatott.

— Milyen leközénk, öcsémuram. Már szinte rosszul esett, hogy eddig elkerült bennünket, mintha félne tőlünk.

Gál Imre leült és a szép leányszemek keresztütlátásán keresztül elfogódott, de hamar visszanyerte fölényes nyugalomát.

— Bocsánatot is kérek, nagyságos asszonyom, mulasztásomért, de nem tudhattam, hogy szívesen veszik-e közeli látogatásomat?

— Már hogyné, ilyen derék fiatalembert mindig szívesen látnak női társaságban.

— Akkor annál inkább fájdalom, mert előbb nem tudtam, hogy nagyságos asszonyomnak nemcsak odakint van virágos kertje, hanem idebent is és hogy emez még szebb, mint amaz.

A lányok szeme felragyogott és kedves mosollyal fogadták a békét.

A barnahajú Eta érdekesen rejtelmes szürke szemét rávetette Gál Imrere.

— Ugy látszik, ugyancsak érti a virágos nyelvet a keresztes csendőr. Azért mondom így, mert így hívják az egész faluban.

Gál Imre nevetett.

— Még talán a keresztes pókok családjába sorolt be a falusi közvélemény.

A kékszemű Szilvia idegesen hátrasímitotta szénfekete haját és kacéran mosolyogva mondta:

— Nem is hibáznának nagyot. Hiszen nem tudjuk, hogy nem szövi-e már a hálóját valaki ellen. Mert bizony én még másképpen is hallottam ám emlegetni az örsvezető urat.

Az egész társaság Szilviára figyelt, aki boldog volt, hogy nemcsak az általános érdeklődést, de Gál Imre figyelmét is magára vonta.

— Nos?

Bibor felhő suhant át Szilvia fehér arcán, melegedő kék szeme sziporkázva tüzelt Gál Imre felé.

— Ugy hívják, a szép örmester.

— Igen, igen, én is így hallottam. Bizonyította Gizi és leült Gál Imre mellé.

— Lásd öcsémuram, kicsoda felindulást okozott. Hát én nem szólok hozzá semmit, igaz, hogy ebben a dologban az ilyen magamfajta öregasszony szava mit sem nyol a latban. De azért se szólok, nehogy nagyon elbizsákosodjak.

Gál Imre szerényen mosolygott. Nem tudta, hogy hogyan vegye ezeket a hizelgő megjegyzéseket. Hirtelen nem is talált a helyzetéhez mért szavakat. Zavarából Etta tekiáltással mentette ki.

— Jön a lovag!

Mind az ablak felé néztek. Az uton a posta felé közeledett Szelniczky Kázmér egy fiatalemberrel.

— Ki az a fiatalember, aki a lovaggal jön? -- kérdezte Gál Imre, hogy a neki már kényelmetlenné vált érdeklődést magáról elterelje.

— Borbolya Mátyás, a tanító -- felelte Gizi. Nem ismeri még?

— Látni láttam már, csak nem tudtam, hogy kicsoda?

Gizi pajkos mosollyal hajolt Gál Imréhez.

— Maga még nem ismeri a helybeli pletykákat. Hát én beavatom, mert hiszen a jó csendőrnek mindent tudni kell. Eta meg Borbolya nem állják egymást. Az iskolában egy folyosón laknak és örökös hadilábon vannak egymással.

— Nős a tanító?

— Dehogyné, nőtlen. Hiszen éppen ez a bökkenő. Pedig ugye-e, milyen összeillő pár lenne? Kár, hogy úgy utálják egymást.

Gál Imre azt gondolta, hogy valami baj van az örsön és Szelniczky azért jött utána. Meg is kérdezte mindjárt, amint bejött, de Szelniczky nevetve rázta meg szőke fejét.

— Nincs semmi baj, örsvezető ur, csak benéztem kis terefeire. Ide járogatunk Borbolyával. Nagyon jó társaság. Szép lányok, ugye-e? És meglátja örsvezető ur, milyen kedvesek...

Tájékoztatta Szelniczky Gál Imrét és aztán addig lepegetett előre meg oldalt, míg Gizi másik oldalára ért. Ott megállapodott és leült.

— Etuskám, hadd halljunk valami jó nótát. Azt az ujat, amit a multkor játszottál.

Eta nem kérte magát. Öntudatos arccal ült a zongorához. Finom hosszukás ujjai egyszer-kétszer végigfutottak a sárgult billentyűsoron és tűnődve, szinte önmagától kérdezte:

— Ez volt? Nem. Hogy is volt csak?

Gizi a zongora mögül egy hegedűt vett elő.

— Borbolya, multkor itt maradt a hegedűje. Fogja az állá alá. Hadd halljunk egy szép kettőt.

Borbolya az állá alá illesztette a hegedűt és párszor végighúzta a vonót a hurokon. Eta kedve szemmel láthatólag melegsáppant, egyszerre idegesen ugrott fel.

— Borbolyával nem játszom. Mindig siet, ütemre se ügyel. Nem tudom kísérni!

Gizi jelentősen nézett Gál Imrere.

— Látja, mit mondtam? Az örökös harc és háború. Csak azért nem akar vele együtt muzsikálni, mert utálja.

— Pedig kár. Ugy örültem már a muzsikának -- mondta őszinte sajnálkozással Gál Imre.

— Talán maga is muzsikus?

— Sajnos, nem --, de nagyon szeretem a zenét.

— Nos, akkor nem akarom, hogy veszteségben maradjon és el legyen rontva az első estéje, amit nálunk tölt. Majd én helyreülök a csorbát --, szólt Gizi igéző mosollyal és a zongorához ült. Eta pedig -- ki addig idegesen járt-kelt egyik helyről a másikra -- leült Gál Imre mellé. Hangos tetőszőnyegváltás fogadta Gizi vállalkozását. Borbolya lelkesülten kapott a hurokba. Dallamosan olvadt egybe a zongora és a hegedű zenéje, egyre emelkedett a hangulat, bátorosan dalolásra készítette a lovagot. Gizi biztatón mosolygott rá és ekörül a lovag nekibátorodva kiengedte a hangját. Mintegy valamilyen észrevételre vette át a dallam vezetését az érceken csengő szép férfihang. Gál Imre csodálkozva felfigyelt.

— Ejnye! Nem is sejtettem, hogy ilyen jó hangja van a lovagnak.

(Folytatjuk.)

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

PINCZÉS ZOLTÁN százados.

HELIOS-nyomda Budapesten, VII., Sip-utca 3. sz.

Telefon: József 413-27.

Felelős vezető: Weitz Károly.